

MAGYAR LAPOK

4 let

Taxa postala plattitá in
aprobării Dir. Gen. P. P.

ROMANIA

Ngs. Ramonetter Róbert ura
1-2. BULGARIA

Főszerkesztő
és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 170 (1612) szám * Vasárnap, 1937 augusztus 29

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A japán-kinai háború legvéresebb ütközete Sang-San mellett

Nankaunál tizenöt kilométer szélességben áttörték a kínaiak árcvonalát. — Harakirit követelt el az a japán főhadnagy, aki rálőtt a kínai angol nagykövetre

Sanghaiból jelentik: A Sang-San mellett legutóbb lefolyt ütközet az ellenségeskedés megkezdése óta a legvéresebb volt. A kínai hadállásokat még 24-én hatezer főnyi japán haderő támadta meg a tüzérség és tizenhét repülőgép támogatásával. Egy kínai ezred teljesen megsemmisült, de a japánok vesztesége is igen nagy. A kínaiak szívós ellenállását ezen a frontszakaszon még nem sikerült megtörni.

KÉTSZÁZEZER FŐNYI JAPÁN HADSEREG ÉSZAK-KINÁBAN

Tiensinből jelentik: Észak-kinában a japánok hétnapos véres harc után tizenöt kilométernyi szélességben áttörték a nankai árcvonalát, amely öt kínai hadosztályból állott. Ezzel a nankai szoros pöntek óta teljesen a japánok birtokában van. A kínaiak Hvailai

irányában gyors ütemben vonulnak vissza.

A japán hadvezetőség hadászati szempontból igen nagy jelentőséget tulajdonít a nankai szoros elfoglalásának, mert ezzel átjutottak a nagyfalon és Belső-Mongólia nyitva áll előttük.

Tekintettel arra, hogy ezen a szakaszon újabb és újabb megerősítő japán csapatok érkeznek és az itt állomásozó japán csapatok létszáma már megközelíti a 200 ezer főt, azt hiszik, hogy itt a közeljövőben nagyszabású japán hadműveletek kezdődnek.

Tung-Csautól néhány mérföldnyire pénteken megtörtént az első tengeri ütközet a japán és kínai haderő között. Egy japán torpedóromboló megtámadott egy kínai mérőhajót és elsüllyesztette. Az ütközetbe a kínai D. D. ütegek is beavatkoztak.

Bonyodalmak a sanghai angol nagykövet megsebesítése miatt

A japán és kínai nagykövetek Edennél

Londonból jelentik: Pénteken este utasítást küldtek Dodds tokiói angol nagykövetnek, hogy tegyen lépéseket a japán kormánynál a sanghai angol nagykövet megsebesítése miatt. Ez szombat reggel meg is történt.

A londoni japán nagykövetség egyébként pénteken a következő hivatalos közleményt adta ki:

„A japán kormány haladéktalanul vizsgálat tárgyává tette az angol nagykövet megsebesítésének ügyét. A londoni japán nagykövet fölkereste az angol külügyi hivatalt, hogy közölje Edennél a vizsgálat megindítását, legmélyebb sajnálatának és afeletti reményének adjon kifejezést, hogy a nagykövet állapota mielőbb jóra fordul.”

A japán nagykövet látogatása után a kínai nagykövet jelent meg Edennél, hogy kifejezze a kínai kormány részvétét a történetek felett. A londoni lapok szerint az angol kormány tagjai a jövő hét elején megbeszélésre

ülnek össze és akkor állapítják meg Anglia további lépéseit ebben az ügyben.

Tokiói hírek szerint a balesetért felelős japán repülőhadnagy már önként elégtételt szolgáltatott a maga részéről az angoloknak. Amikor belátta, hogy cselekedetének messzemenő politikai következményei vannak, szünetnyával harakirit követelt el, felvágta a gyomrát és borzasztó kínok között meghalt.

A súlyosan megsérült angol nagykövet nehéz éjszakát töltött, pénteken reggel azonban már jobban érezte magát és az orvosok reménykednek felgyógyulásában.

Párizsi jelentés szerint az angol kormány erőlyesen, de egyben óvatosan fog fellépni. A *Matin* szerint a Balmoralban tartózkodó uralkodót távbeszélőn állandóan tájékoztatják a fejleményekről.

Anglia hármaskövetelése a nankingi követ megtámadása miatti elégtételadásban

Londonból jelentik: A reggeli lapok éleshangú cikkeiben foglalkoznak a japán-angol incidens ügyével. A *Times* hangoztatja, hogy Anglia nem elégedhet meg formai tiltakozással és egyszerű japán bocsánatkéréssel. A lap biztosra veszi, hogy az angol tiltakozás igen erőlyes hangú lesz. A *Daily Telegraph* szerint az angol kormány rendkívül erőlyes hangú jegyzékének átnyújtása a szombati nap folyamán várható. A *Morning Post* hangoztatja, hogy Anglia semmiféle tetszetős kifogást nem fogadhat el, mellyel a japánok esetleg tisztára akarják majd magukat mosni. A japán kormány egyébként hivatalos formában még min-

dig nem kért bocsánatot az angol kormánytól. A *Daily Express* szerint ha Japán bizonyos időn belül nem nyújt teljes elégtételt, akkor biztosra vehető, hogy a két ország közötti diplomáciai viszony egyidőre megszakad.

Párizsból jelentik: Az *Echo de Paris* szerint az angol kormány a japán vizsgálat eredményének közbevétele után a következő három kívánság teljesítését fogja kérni Tokiótól:

1. Megfelelő bocsánatkérés.
2. A vétkes japán repülő megbüntetése.
3. A nagykövetnek adandó kellő fájdalomdíj.

Világháború lesz-e a távolkeleti harcokból?

Történetirői megállapítás, hogy az utolsó háromszáz esztendőben pontosan csak negyven esztendő volt olyan, amelyet békés esztendőnek lehet nevezni. Nem azt jelenti ez a megállapítás, hogy a többi 260 esztendőben állandóan nagyháború lett volna. De igenis ez idő alatt valahol a földkerekségen, vagy a Balkánon, vagy Keleten, vagy túl az Atlanti óceánon harcolgatók folytak, ha ezek némelyikét a nemzetközi hadijog szabályai szerint nem is nyilvánították háborúnak. De ezekben is népek és országok létérdekei kerültek szembe egymással, ha az európai közvélemény esetleg nem is nagyon törődött velük. Lehet pedig, hogy az ilyen háborúszakok tüzfészkei közelestek az európai hatalmak területeihez, s maguknak a háborúknak a kimenetele is az államok többjé-kevesebbjét érdekelte. Egyébként azonban csak két vagy három állam vezetete egymás ellen, a többi néző volt hozzá. Amellett az is megesett, hogy a kisháborúknál is volt „benemavatózósi” érdek, mely a nézőket kölesönös távolmaradásra és tartózkodásra kötelezte. Igen gyakran megvolt a háború áttérjedésének a veszélye is, mikor a veszélyeztetett államok nagyon nyers rendszabályokkal védekeztek a háborús tűz átcsapása ellen.

A három évszázad alatt csak három ízben történt meg, hogy a háborús tűz egész népcsaládot borított lángba. És pedig 1618-ban, a harmincéves háború keletkezésével, aztán 1789-ben a napoleoni háborúkkal, végül 1914-ben, a legutóbbi világháborúval. Ezek a világháborúk az egész Európa arculatát átalakították, s nemzedékek idejére bizonyos új európai rendet tettek meghatározóvá. Ezzel szemben voltak olyan egyes háborúk, melyek csak részletváltozásokat hoztak magukkal. Ilyen volt például a karlista háború Spanyolországban, aztán a krimiai, a német—francia és a balkáni háborúk, melyek mind részletjelenségek voltak, még pedig vagy kisebb időtartamuk miatt, vagy korlátolt kiterjedésük miatt, vagy azért, mert a nagyhatalmak elhatározottan kitarítottak amellett, hogy még nagyobb érdekvesztés árán is, de elkerültek az általános háboruskodást. A kulisszák mögött talán közbejátszottak, egyik vagy másik oldalt támogatták, s különösen a békeszerződésekre szölk bele. Mindenesetre diplomáciai mestermű volt, ahogyan az 1866-iki porosz—osztrák és 1870-iki német—francia háborúkat a két ellenfél ügyvévé lehetett rögzítenie, s nem lett belőle általános föllángolás.

Az 1618-iki háborúkezdésben azonban az egész európai vallásválság robbant ki, a napoleoni háborúkban egyetlen ember hatalmi vágya tudta egész Európát belerángatni a harcosszembeállításba, míg 1914-ben a szövetségi rendszerek megmerevedése és a gazdasági világválság túlfeszültsége okozott általános felborulást. E legutóbbi háborús világjelenség óta ma ismét tele van a világ hasonló túlfeszültségekkel. És mindinkább kérdésessé válik, hogy az újabb kirobbanások részletjelenségek maradnak-e, vagy kiszélesednek általános háborús állapotá, mely a technika haladásával a földrészek keretén belül se fér meg, hanem áthatol a világ egyik részétől a másikig.

A világháború utáni időben már számos

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrásvizekkel. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érlelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység, zomacsuz, hólyaghurut és kimerülése idegesség esetén.

Szív a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán fellépett idegbajok (Tabes) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Női betegség Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árákkal.

Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. — Állandó katonazene.

Pausalárak az „Európa” utazási irodák útján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig.

Prospektust, felvitásozást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIÁS, BANAT.

háborút megértünk, melyek mind eredeti tüzfészkükre korlátozódtak. A délamerikai Grand Chacoért való háborút az amerikai testvérepek végül is a maguk körében lecsillapították, miután a genfi Népszövetség közbelépései kudarcot vallottak. A mandzsuri konfliktus nem tudott háborúvá kinőni, minthogy a kínai ellenállás nem tudott hozzá elég erős lenni. Az abesszíni háború a hadviselő felekre korlátozódott, akik közül az egyik el is tünt a térképről. A spanyol háború belső hatalmi harcokként jelentkezik, habár tele van világnézeti vonatkozásokkal a külső elterjedés minden indulatával. Csak hogy az irányadó hatalmak egymást-kötő magatartásának eddig még sikerült megakadályoznia, hogy ez a belháború európai összeütközéssé tudjon kiszélesedni.

Most itt van Európa gondjaiban a távolkeleti két nagy nép összeütközése, melynek során bombák hullanak európai érdekeltségek embeire és intézményeire is. Legutóbb az angolok kínai nagykövete is a háború vad véletlenje folytán golyót kapott a mellébe, s emiatt külön diplomáciai bonyodalom is támadt Ázsia és Európa két legnagyobb hatalmu állama között. Vajjon ez a távolkeleti lángborulás is „helyi” jelenség tud-e maradni? Ez a háború ugyan távol van a nyugati államok hatalmi alapterületeitől, s két olyan ellenfél között tört ki, kik már nem egyszer viaskodtak a történelmi mult folyamán a távolkeleti elsőségért. Azonban nemcsak e két ország életkérdései lépnek ott föl, hanem a nagy gyarmati és ipari államok hatalmi és gazdasági érdekei is belekerültek a játszamába. Vajjon olyan nagyok-e ezek az érdekek, hogy azok miatt az illető államok nemzeti erőinek közvetlen beavatkozását érdemes kockáztatni? Vagy legalább is a közvetett beavatkozást érdemesnek tartja-e valamelyikük megkockáztatni?

Mindenesetre hatalmpolitikailag leginkább érdekelt Anglia, mely még a századforduló idején a Távolkeletet saját hatalmi körébe esőnek tekintette. Azonban azóta Anglia is a Japán katonai hatalmi növekvését figyelembe véve, a maga kínai tengeri katonai állásait felszámolta, s csak Kína legdélibb pontján tartotta meg Hongkongot, mint a maga előretolt védelmi pontját India megőrzése érdekében. Tehát csak ennek a délkeleti pontnak az érintése vinné Angliát a közvetlen beavatkozásba. Akkor is meg kell gondolnia, hogy Indiáig vezető útja már a Földközi tengerrel idegessé változott, s Indiában is forró belső mozgalmak nyugtalanítják hatalma alatt a talajt.

A másik érdekeltként Amerika jön számba, de nem hatalmi vonatkozásban, csak a maga gazdasági befolyása tekintetében, amit Kína területén eddig kifejlesztett. Az eddigi jelenségekből nem igen látszik nyilvánvalónak, hogy Amerikának kedve lenne katonai erővel is közbelépni. Amerika az utolsó évtizedben kifejezetten visszahúzódott az amerikai földrészre, s még a Fülöp-szigeteken való uralmát is megszüntetni igyekszik a szigetek függetlenségének a megadásával. Az amerikai földrészre való visszavonulásának kifejezett megnyilvánítása volt a legutóbbi panamerikai kongresszus is Buenos-Airesben.

Maradt harmadik és legközvetlenebb érdekeltégünk a Szovjetbirodalom, mely a cári birodalom örökségéül átvette az Ázsia felső felén való hatalmi osztozkodás vitáit.

Azonban Japán már a mandzsuri viszályban tapasztalatot szerezhett, hogy Moszkva ugyan szeret erős szavakat használni, de mindjárt visszavonul, ha a háború eszközt kellene

választania. A kelet-kínai vasutat küzdelem nélkül átadta, s a Mandzsuriához csatolt belső-mongolországi erősségek elvétele miatt is csak beerte tiltakozással. Tokio a szovjetorosz katonai szervezetet kétségtelenül erősnek tartja, azonban mégse teszi föl annak háborús készségét, mert számít arra, hogy Moszkva is tudja annak magára visszaható veszedelmét: a háborúba vitt katonaság mögött a belső fölkelés kilobbanását. A szovjetek nem is a katonai síkon, hanem a szociális síkon vezetnek a háborút Japán ellen, s pénzzel és fegyverszállítással a sárga faj egymás elleni harcát növelik inkább, sem hogy közvetlenül magukat kockáztassák.

Formailag tehát valószínűleg csak Kinára és Japánra korlátozódik a japán—kínai háború. Azonban világnézetek óriásharca lehet belőle. A távolkeleti harcot ez teszi közeli érdeküvé mindnyájunkra nézve.

Szakosztályi ülések a Magyar Párt országos nagygyűlése alkalmával

A legégetőbb közművelődési, gazdasági és nemzetközi jogi kérdések a tárgysorozaton

A Magyar Párt Országos nagygyűlésére, melyet Sf. Gheorghen szeptember 3—4-én tartanak meg, országszerte nagy készülődés folyik. Országgrésznünk magyar lakossága szívből azt akarja, hogy a magyarságnak ez a nagyszabású találkozója méltó sullyal hirdesse e kisebbségi sorsban élő nemzetrezs élniakarását, egységét és sorsa iránt nem szűnő érdeklődését.

Az Országos Magyar Párt központi vezetősége is igyekezett a nagygyűlés és a vele kapcsolatos szakosztályi ülések napirendjét úgy összeállítani, hogy azon helyt kapjon a népkisebbségi magyarság minden égetően fontos kérdése. A három szakosztály: a közművelődési, gazdasági és kisebbségi szakosztályok ülései szeptember 3-án lesznek reggel 9 órától déli 2 óráig.

A KÖZMŰVELŐDÉSI SZAKOSZTÁLY

dr. Pál Árpád elnökletével tartja ülését a Mikó kollégium „Royal” mozitermében. Tárgysorozata a következő:

1. Általános iskolapolitika. Előadó: dr. Pál Gábor. 2. Állami iskolák magyar tagozata. Előadó: dr. Willer József képviselő. 3. A névelés. Előadó: dr. Balogh Arthur szenátor. 4. Népegészségügyi védelem megszervezése. Előadó: dr. Schmidt Béla.

A GAZDASÁGI SZAKOSZTÁLY

ülésén dr. Gyárfás Elemér elnököl. Ez a szakosztály a „Városi Díszterem”-ben tartja meg ülését a következő tárgysorozattal:

1. Az ardeali magyar bankok helyzete az adósságrendeletek és a banktörvény után. Átcsoportosításuk és újjászervezésük a magyarság

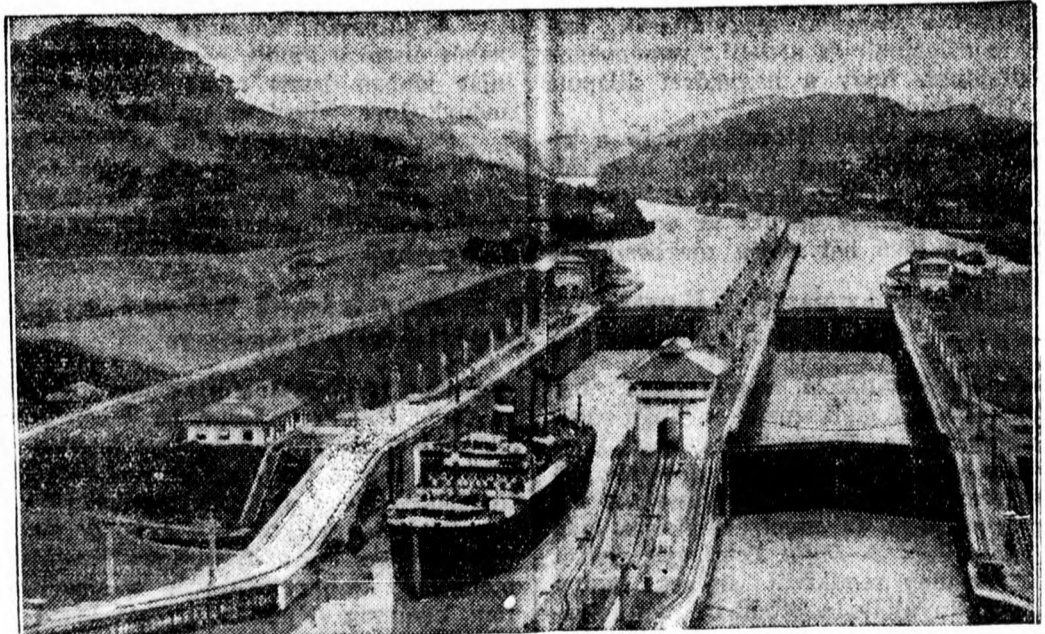
közérdekének megfelelően. Előadó: Debreczy Béla dr. 2. A magyar kisiparosok megszervezése. Előadó: Szabó Béni orsz. képviselő. 3. Székelyföldi közbirtokosságaink az új szövetségi törvény keretei között. Előadó: dr. Kovács Károly ügyvéd. 4. Az új mezőgazdasági törvény életbeléptetésével járó teendőink. Előadó: gróf Teleki Ádám földbirtokos. 5. Legelőink fejlesztése. Szarvasmarha állományunk minőségének és mennyiségének emelése. Tejtermelésünk fokozása. Tejtermékeink értékesítése. Előadó: Telegdy László, az EGE főtisztviselője. 6. Az ingatlanforgalom korlátozásai. Előadó: dr. Asztalos Sándor ügyvéd. 7. Adóügyi sérelmeink. Előadó: dr. Patzkó Elemér ügyvéd.

A KISEBBSÉGI SZAKOSZTÁLY

a Háromszéki Takarékszövetkezetben tartja ülését dr. Jakabffy Elemér elnökletével. Tárgysorozatán a következő előadások szerepelnek:

1. Elnöki megnyitó. 2. A Londonban megtartott kisebbségi kongresszus. Előadó: br. Jósika János képviselő. 3. Az ugynevezett nemzeti munkavédelem s a munkához és keresethez való emberi és állampolgári jog. Előadó: dr. Fekete János ügyvéd. 4. Az ügyvédi arányszám kérdése. Előadó: dr. Szilágyi Olivér ügyvéd. 5. Az elbocsátott magyar közalkalmazottak. Előadó: Bokor Béla ügyvédjelölt.

A szakosztályi üléseken megjelenési és fel szólalási joga van minden igazolt nagygyűlési kiküldöttnek. Esetleges vitás kérdésekben szavazati joggal azonban csak a szakosztály tagjai döntenek.

A japán—kínai háború miatt kiszélesítik a Panama-csatornát, hogy esetleges amerikai háború esetén az Egyesült Államok hadihajói gyorsan át kelhessenek az Atlanti óceánból a Csendes óceánba. Képtünk a Panama-csatorna egy új nagy szilipjét ábrázolja

Helyreállt a diplomáciai viszony a Szentszék és Equador között

Rómából jelentik: Equador köztársaság ötven évi megszakítás után helyreállította a diplomáciai kapcsolatot a Szentszékkel. Most a köztársaság és a Vatikán között modus-vivendi jött létre, melynek alapján a Szentatya már ki is nevezte az első pápai nunciust. Fernando Cento személyében, aki a Szentszékét Peruban is képviselni fogja.

Amikor levette kalapiját, sorsa eldőlt, az állást más pályázó kapta meg

Minden kilátása megvolt, hogy egy jó állást megkapjon, amelyhez kellemes külsőt is követeltek. A kopaszság, amelyet hanyagsága folytán szerzett, tönkre tette jövőjét. A tudomány rendelkezésére bocsát biztos és hatásos szert a hajnövelésére: a Trilysin. Néhány hónapi használat után a haj elkezd nőni és szemmel láthatóan sűrűbb lesz. Trilysin megszünteti a korpát is, amely annyira csunya és kellemetlen.

TRILYSIN

megakadályozza a hajhullást, megszünteti a korpát.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban.

A vörös uralom rémségei Santanderben

Kilencezer embert végeztek ki tizenhárom hónap alatt. Ötszáz vízbe fullasztott a világitó torony közelében. A vörösek végső menedéve Gijonban

Santanderből jelentik: A tizenháromhónapos marxista uralom alatt Santanderben összesen kilencezer polgárt végeztek ki a kommunisták. Legtöbbjüket kezükön-lábukon öszszekötve a santanderi tengeröblébe hajították. A világitótorony közelében a tenger fenekén ötszáz holttest fekszik, akikre köveket köztöttek.

A nemzeti csapatok Santander elfoglalása után gyorsított menetben folytatják az előnyomulást, hogy Asturiának a vörösek kezébe ellenállásra találjanak. A falvak lakossága a hevonuló nemzeti csapatokat nagy örömmel fogadja, a vörös milicisták pedig zárt sorokban várják be a nemzetiek érkezését és megadják magukat. Péntek délelőtt hat zászlóalj adta meg magát tisztjeivel együtt. Ezzel már egyetlen baszk zászlóalj sem küzd ezen a

frontszakaszon, hol már csak Gijon város és környéke maradt a vörösek számára. Itt még a „dinamiterók” (dinamit-robbantással harcolók) néven ismert asturiai bányászok folytatják az ellenállást.

Gijonban pénteken a város lakossága tüntetést rendezett, követelve a város feladását és minden ellenállás megszüntetését. A vörös katonai parancsnokság azonban ellenállásra készül és erődítéseket épít.

Salamancaiból jelentik: Franco tábornok minden eszközzel ki akarja kényszeríteni a közeli, végső döntést. A jövő hét elején nagy erővel indul meg az offenzíva Gijon ellen. Ha ezt a kikötővárost sikerül elfoglalni, 60 ezer főnyi nemzeti hadsereg szabadul fel az északi hadszíntéren és ezzel Franco tábornok megkezdheti a döntő támadást Madrid ellen.

A francia népfront szélső baloldala segítséget ígér a vörös Spanyolországnak

Tárgyalások Madridban a segítségnyújtásról

Párizsból jelentik: Virovsky, a francia szocialista párt szélsőbalszárnyának vezére Madridban tanácskozást folytatott Miaya tábornokkal, aki kijelentette, hogy csak fegyverre és hadianyagokra van szüksége. A francia szocialista vezér megígérte, hogy a francia népfront újabb akciót indít és keresztülviszi, hogy a Népszövetség az alapszabályoknak megfelelően segítségére siessen a spanyol köztársaságiaknak és Franciaország ismét korlátozás nélkül szállítson hadianyagot. Közölte azt is, hogy a francia népfront minden eszközzel megakadályozza, hogy Francot a párizsi kormány hadviselő félnek ismerje el.

Ugyancsak párizsi jelentés szerint Aragóniából a köztársasági csapatok jelentős sikerekről számolnak be. Állítólag elfoglalták Villamaior és Gallego városokat, amelyek hadászati szempontból igen fontosak. Ezenkívül a nemzeti repülőgépet is lelőtték.

ZAVARGASOK TANGERBEN. BOMBÁK KÉT ANGOLNAK JELZETT HAJÓ ELLEN, MELYEK AZONBAN NINCSENEK BENNE AZ ANGOL HAJÓJEGYZÉKBEN.

Londonból jelentik: A tengernagyi hivatal megerősíti azt a hírt, hogy két, Gijonból Bordeauxba tartó angol gőzöst bombák érték. A tengernagyi hivatal egyidejűleg kijelenti azt is, hogy a hajójegyzékben nem szerepel a két bombázott hajó, melyeknek „Marian Moeller” és „Africa Trader” a nevük. Két angol torpedóromboló parancsot kapott, hogy azonnal a gőzhajók segítségére siessen. A tengernagyi hivatal végül megállapítja, hogy

ebben a hónapban már tizenöt esetben történt támadás angolnak jelzett kereskedelmi hajók ellen.

ÖT NEMZETI REPÜLŐGÉP BOMBÁZTA BARCELONÁT.

Salamancaiból jelentik: Röviddel éjfél előtt öt nemzeti repülőgép jelent meg Barcelona felett és bombákat dobott le. A lakosságot szírenabugással figyelmeztették a repülő-

Mussolini üdvözlő távirata a Santandernél küzdő olasz önkéntesekhez

A francia baloldaliak olaszellenes föllépésre akarják bírni a párizsi kormányt

Rómából jelentik: A Spanyolországban harcoló olasz önkéntesek parancsnoka Santander bevétele után hódoló táviratot intézett a Ducehoz. Mussolini választáviratában többek között a következőket írta:

— Ez a győzelem megkoszorúzza az olasz légionisták hősiességét, amelyet az egész világon ismernek. Az olasz nép a győzelembe vetett hittel figyeli a hadműveleteket. Olaszország büszke spanyol földön küzdő fiaira.

Párizsból jelentik: A Mussolini és Franco tábornok, továbbá Mussolini és a Spanyolországban harcoló olasz legionisták közötti táviratváltást Franciaországban nagy figyelemmel kísérik. A francia baloldaliak ebben az ügyben nagy nyomást igyekeznek gyakorolni a kormányra. Kormánykörökben azonban ki-jelentették, hogy Franciaország teljesen An-

gék közeledtére, mégis meglehetősen nagy volt a halottak és sebesültek száma. A kikötő közelében több épület megrongálódott.

MEGHIUSULT VÖRÖS TAMADÁS A SARAGOSSAI ARCIVONALON.

Salamancaiból jelentik: A vörösek még Santander nemzeti felszabadítása előtt nagy támadást indítottak a saragossai arcivonalon, Quinto város körül a nemzetiek ellen. A nemzetiek négy nap előtt a saragossai arcivonalon ellentámadásba mentek át és visszazorították a támadókat. A nemzetiek most már az egész saragossai arcivonalon, Huescától Quintóig feltétlen urai a helyzetnek.

Párizsból jelentik: Francia jelentés szerint a marokkói Tangerben, mely nemzetközi terület, péntek este súlyos zavargásokra került sor a nemzeti és köztársasági érzelmi spanyol lakosság között. A zavargásoknak egy halottja és több sebesültje van.

A SZENTATYA AJÁNDÉKA A SPANYOL GYERMEKEK SZÁMÁRA.

Salamancaiból jelentik: XI. Pius pápa 200 ezer lírát küldött a santanderi gyermekek számára.

Salamancaiból jelentik: A nemzetiek főhadiszállásának jelentése szerint a „fekete nyilasok” péntek délután elfoglalták Santona kikötőt. Tizenegy ellenséges zászlóalj megadta magát. Santander és Bilbao között helyreállott a rendes közlekedés. Az aragontai hadszíntéren a nemzetiek visszaverték a köztársaságiak támadását és nyolc ellenséges repülőgépet lelőttek.

A PÁRIZSI BÉKEÉRTEKEZLET IS FOGLALKOZOTT A SPANYOL BELHÁBORU ÜGYÉVEL.

Párizsból jelentik: Az itt ülésező egyetemes békeértekezleten pénteken a spanyol polgárháború ügyével foglalkoztak. Az értekezlet elfogadta Le Foyer Lucien elnök indítványát, mely a belső béke helyreállítása céljából a külföldi kormányok közvetítését, fegyverszünetet és a spanyol nép szabad akaratnyilvánítását javasolja.

glia magatartásától teszi függővé állásfoglalását.

A VÖRÖS SPANYOLORSZÁG KÉPVISELŐJE FOG ELNÖKÖLNI A GENFI NÉPSZÖVETSEG LEGKÖZELLEBBI TANÁCSÜLÉSÉN.

Genfből jelentik: A Népszövetség Tanácsának elnöke Valenciának arra a kívánságára, hogy rendkívüli tanácsülést hívjanak össze, megállapítja, hogy ezt az ülészakot egyik részről sem tartják szükségesnek. A spanyol ügyet így csak a szeptember 10-iki rendes ülészakon veszik tárgyalás alá.

1928 óta Spanyolország állandó tagja a népszövetségi tanácsnak. Minthogy tagválasztásra csak az ülészak végén kerül sor, a szeptember 10-iki tanácsülés a valenciai kormány képviselője fog elnökölni, mert ő következik betűrendben.

Az aszálytól leperzselt Bucovina három ünnepe

Bucovina, augusztus hó. Itt hónapokig nem volt eső! Bucovinának az idén perzselt szaga van. Leginkább pedig éppen azon a területen, ahol az 1764-iki „*madéfalvi veszedelem*”-ből idemenekült magyarság lakik. Tavaly ünnepelte csöndes bensőségben a bucovinai magyarság a bucovinai falualapítások százötven éves jubileumát. Annak a napnak az emlékét, amikor *Mártonffy* plébános összeszedte a régi bujdosókat és egy Noé-stílusú kövekből összehordott oltáron, nagy pusztaság közepében misét énekelt nekik. A *Mártonffy* pap miséjének csodálatosan forró és varázsos „mementója” volt. Az „*előkről*” való megemlékezés ideje alatt valószínűleg biztatójára és jótévőjére, *Hadik András* gubernátorra gondolt, mert a megalapítandó három első bucovinai magyar falut az ő nevével keresztelte el. „Istenegítsd *Hadik* Andrást!... Egy forró mementónak ebből a három szavából született három falunak a neve: a régi Istenegítés (ma: *Tiben*), *Hadikfalva* (ma: *Dornești*) és *Andrásfalva* (ma: *Mănăuți*). A *József* császárról *Józseffalvának* elkeresztelt mai *Vornicenit* egy évvel később alapították, míg a mai *Jacobești* (régiben *Fogadjisten*) újabb alapított. Ezekben falukban az idén nem volt aratás. Mintha valami titokzatos rendezés egy irtózatosszerűséggel akarta volna őket arra figyelmeztetni, hogy falvaik *madéfalvi* vérbe fogantattak: lepörkölődött, leégett a kenyereik. Már réá voltak készülve, hogy a hírhedt bucovinai *nagyéhség* fekete esztendeje fog megisméltetni.

Mitől fél a bucovinai magyar?

Hetedhét határon nem volt olyan kereszties magaslát, amit könyörgő processziókon meg nem másztak. A bucovinai piciny gyermekek játéka is egészen átalakult. *Pirinyó* kis oltárokat rendeztek be a csűrök és a leégett kertek sarkában. Akadt közöttük mindjárt öt éves *papjelölt* és négy éves *nagy-publikum*, amelyek cernavékony hangon ismételték a jó Isten lábainál kétségbeesetten síró nagyembereket és a szívükből kifacsarodó verszeteket. *Kodályinak* ez a Bucovina volt a *mézlegelője*, de tudja meg mindenki, hogy itten tél és nyár soha úgy el nem telik, hogy új ének, új ballada ne születessen. Még ez a szívgyilkos és kenyérgyilkos nyár sem! Egyszer csak felszengett egy processzió a következő rigmus, amiről nem sikerült még megállapítanom: eredeti-e vagy úgy hallották-e ők is másoktól:

... *Nincsen aki megsegítsen, nincsen aki szánjon*
miunket,
Igy renyödünk mi, Nagyisten, csak Te vagy az, ki
segíthet.
Száraz a rét, szomjas a föld, ha ez így megy,
elöszünk!
Bucovina gyászruhát ölt, Isten adj esőt nekünk!
Az igaz, hogy méltán büntetsz, mer mindnyáján
kínzunk-bántunk,
De ha miunköt már el is vetsz s békülök nem lesz
irántunk,
Szánd meg a kis csecsemőköt, kik ha nem lesz
kenyerünk,
Sírva nézik a felhőket, Isten adj erőt nekünk!

Mondom, nem tudom honnan indult el a rigmus. Az ilyen csak elindul, elfut a szent nóta, mint a zsír és mire összejárja a bucovinai falvakat: ötven strófarra is meggazdagodik. Mert itt ragyogó strófák és határtalan szép szavak születnek. Itt bizony az *ardeali* embert is kiigazítják, ha „*árnyék-tartó*” helyett „*napernyőt*”, vagy pláne *esőtartót* mond valamelyre módon.

Bezzeg bajba jöttem, amikor 6 évvel ezelőtt „*fahaját*” akartam venni édesanyámnak egy *su-ceapai* boltban, ahová bucovinai magyarok sűrűn bejárnak. *Fahaj* kellett volna, azonban semmiféle nyelvre nem tudtam akkor a *fahaj*at lefordítani. *Fahaj*: mi az?

— *Villeicht* „*édesforgács!*” — mondta végre a kereskedő!

— Az, az! *Édesforgács!* A *fahaj* bucovinai nyelven: *édesforgács*. „*Renyődni*” annyi mint törpenkedni. Min renyődik öreg *Várda János* a betegágyon?!

Renyődöm, tisztelendő úr, hogy két éve terhikre vagyok a családomnak. Még az imádság is leszakadt már a lelkemről, nincs amibe a *szívemet* bepökálni.

Én meg egyszer azon renyődtem, milyen formában terjesszek fel a felsőbb egyházi hatóságnak egy leányrablási esetet, amikor végül fölmentésért is folyamodtak. Renyődtem, mert ammiképpen sem tudtam eldönteni: lojva volt-e csakugyan az a lány, vagy pedig ő maga is készült a saját elrablására, hiszen adataim voltak rá, hogy szülei is tudták előre a dolgról. Öreg harangozóm, *Péter Lőrinc* vetett

végét a renyődésemnek. A következő zamatos módon fejezte ki a jogi helyzetét:

— Hát igen, kérem meg ne bántódjék a plébános úr. *Azok úgy hajtották a lovat, hogy utólréje a számár.*

Más! A minap egy új rádiós műszt hallottam születni. Kedves dalárdám megint elcipeltem valahová messze. Éjjel érkeztünk, de szives házigazdára lertünk, aki büszkén mutogatta rádióját, abban a tudatban, hogy énekeim között bizonyára lesznek olyanok, akik rádió előtt még nem ültek. Ez úgy is volt. A készülék azonban hirtelen elhalt. A házigazda azt mondja csöndesen:

— *Fading!*

Azt mondja reá még csöndesebben *vornicenii* lakos *Borbáth Jeromos*:

— *Zsibbadás!*... *Elzsibbadt a gép!*

Kár, hogy a „*Rádió Elet*” pályázata már 10 évvel ezelőtt lejárt, amikor nem tudtak tíz tisztességes szót találni, a *fading*, a *studio*, stb. helyett. A magyar sajtótól annyiszor *csángónak* cigányozott *Borbáth Jeromos*ek megmondanak.

Egy másik új szó a multkor született. Nini, ott cipeli karján egy 8 éves kisleány kitudjahányadék

Három ünnep

Kinek jutott volna eszébe ünnepelni ilyen időben, a leégett Bucovinában? Már jórégén izengeti koma komának messi földre:

— Az idén pedig ne várjanak kendtek miunköt búcsúra. *Vége a kenyérnek, vége a jókednek.*

Azonban nem maradt ennyiben mégse a dolog. Két kedves dátum következett egymásután. A mánujji búcsú, amikor a mánujji (volt *Andrásfalva*) plébános, *Malecz János* kanonok úr ezüstmiséje elkövetkezett. Drága édesatyja ő ennek a népnek, akiket háború alatt szeretett és sajnált meg. Irtózatosszerűen fergeteg vonult végig Bucovinának ezen a részén. Az oroszok három ízben szállították meg. Senki innen el se menekülhetett. *Malecz* kanonok úr, az akkori tábori lelkész ide kéredztt *Esztergomból*, hogy a megszeretett és megsajnálott jó népnek édesatyja lehessen. Valóságos lélekrajzát vette őt körül ezüstmiséje alkalmából. A német, lengyel és magyar nemzetiségű papság egész legiója vette őt körül, élén *Grabowszky Adalbert* apostoli helynökkel aki *Cernautiból* jött el. A szentmisén a közel 100 kilométer távolságból idejött *vornicenii* magyar dalárda énekelt, külön erre a szentmisére írt énekszóvegekkel. A dalárda késő éjjel érkezett meg és az ezüstmisés ablaka alatt sorakozott fel, ahol szerenádál köszöntötte.

Ezüst után következett az arany: *Sebestény Antal* dornesti (hadikfalvi) főesperes-kanonok jubileumi miséje, augusztus 15-én *Dornești*-ben. Az ünnep vigíliáján a dornesti énekkar köszöntötte a hófehér hajú, de gyermekszerűen friss-piros arcú főpapot, akinek a neve össze van forrva az itteni katolikus életével. Az üdvözölő karénekek elhangzása után *Turbuk Lázár* énekes köszöntötte őt. Az aranymise manuduktora *cernauti* Generalvikárius *Grabowszky* prelátus, apostoli helynök volt, az ünnepelt legbensőségesebb jóbarátja. Az ünnepi beszédet *Elekes Dénes* plébános tartotta. Szentmise után igen szép ünnepség keretében köszöntötték ősz papjukat: a legény- és leányifjúság, a dornesti és tibenji (istensegítési) dalárdák, utóbbi *Brengyan István* főtanító vezetésével. A helyi magyar dalárda *Kis Szent Teréz*-képet, a tibenji pedig egy ezüsttárcát nyújtott át. Megható módon fejezte ki szeretetét a kerületi papság, az aposoli helynök. Ebed alatt a jókívánatok kábelezett s írott halmazát olvasták fel. Csak most jöttem reá megint, mekkora a bucovinai katolikusok testvérisége? A devali és hunedori telepeseken kívül közel húsz bucovinai kirajzásnak adott életet ez a klasszikus, kedves föld, de óriási tömegben származtak el innen Amerikába is, különösen *Kanadába*. Alig van itt család, ahol a hat-tíz fiú közül legalább egy-kettő szerencsét ne próbált volna ott is, számos testvérere hagyva már százszor elporcizott földet. A kanadai jégcsarki, fa-

kis testvérét. Beviszi az osztályba. Hittanórán maga mellé ülteti. Kérdelem:

— Hány éves a kistestvéred?

— A kistestvérem már *félosztályos*.

Opodista annyi, mint *félosztályos*. Új szó, am született Bucovinában, egy kislány száján 1937-be a germanizmusba prézlizett („nap mint nap” megjelenő) riportok és a golf — *bugyogónadrág* rettetes esztendejében.

Ezen a *tősgyökerez*, *rózsás* nyelven mennyi szép ének született az idén is. Éjjeleket végigimádoztak a kopasz, leperzselt mezőkön és a szemekbe régen kiült már az éhhalál rémülete. Az idelátzó *Kárpátok* tikkadtan öltögette a nyelvét a forró pokolból a felhők felé enyhülésért. Mégsem az éhhaláltól fél legjobban a bucovinai ember, akivel ott találkoztam egyszer egy *pirinyó* kis játékoskoltár előtt, ahol a fiacskája foglalatosskódott és azon renyődött, miért nem könnyörül meg a jó Isten legalább ezeken a kis ártatlanokon?!

— Nem is a szükségétől félek én. A csitorgástól félek. Ahogy tavaly a *bessarabiai* szekerek csitorgtak...

Megértettem. A bucovinai magyar szemében *koldulni*, kérni éppen olyan kétségbeesett szegény, mint akasztófán meghalni. Néha német, néha lengyel kedvesnővérek jönnek a falvainkba. A *cernauti* árvaházak számára gyűjtögetnek. Ha fuvar kell nekik: hús szekér is jelentkezik számukra ingyen és szívesen. Azonban mindenik megsugja nekem előbb *piruló*, kedves alázattal:

— Én elmék szívesen, de tessék fogadni valami arravaló embert, aki beszéljen, mert ezek nem tudnak magyarul. *En pedig a Jóistennek se tudok kérti.*

gyos hideg világból szinte hallatlan, milyen szép kapcsolatot tartanak föl falvaikkal ezek a messzre származott testvérek. Bizonyítja a sok kábel s jókivánat az óceánon túlról, az ősz pap felé, aki egész életét nekik szentelte. Önmaga is bucovinai születésű ember, aki azt a ritka kegyelmet is megérthette, hogy bár *Omaga* héfelér hajú: az oltár sarkánál ott láthatta aranymiséjén életben lévő, agastyán édesapját.

Háború alatt rommálítotték a gránátok a dornesti templomot. Ezt a romok templomot is *Sebestény Antal* emelte vissza romjaiból.

A harmadik ünnepet el akarta mosni az ár... A *félosztályos* papjelölték buzgó imája, úgylátszik, éppen augusztus huszadikára akart megfoganni, a *vornicenii* (józseffalvi) hívek búcsújára. Kegyetlen felhőszakadás zuhogott le ünnep vigíliáján. Azonban a búcsúra jövő papsereg már itt volt. Egész Bucovina területéről eljöttek a német, lengyel és magyar paptestvérek. Az ünnep szónoka *Dr Bruckner Ernő* plébános ur *Ardealból*. Nagy lelki örömmel hallgatták a gyönyörű felépítésű és szívbeható szép szentbeszédet. Habár ünnep napján is zuhogott az eső: mégis több processzió eljött az anyateplom ünnepére tórdig sárban. A lengyelek részére *Wochowszky* plébános, a német hívek számára *Schüttler Dékán* úr tartott szentbeszédet. Mise után a *vornicenii* hívek bensőséges ünnepélyen ülték meg *Sebestény* kanonok jubileumát, aki működésének 25 esztendejét ezen a plébánián töltötte el s innen ment *Dornești*-be, hogy a rommálított nagytemplomot és plébániát újjraépítse. A környékbeli német és lengyel hívek nevében *Schüttler Dékán* úr, régi hívei nevében pedig *Németh* plébános köszöntötte az ősz főpapot, akinek a *vornicenii* hívek ajándékát, egy aranyozott feszületet adott át. Mikor az anygalkedves arcú ősz főpap magához ölele a keresztet és a virágot: a szó szoros értelmében hangos zokogásban tört ki a templom népe.

Akkor már elfelejtette minden baját: a felperzselt határt, a leégett búzamezőket és a telet, amelyik az ajtóban kopog és amelyik elől már annyian megszöktek szolgálni. A bucovinai szemérmesség ugyanis most sem bírta a problémáját „csitorgó kódisszekerekre”. Öreganyóhoz cipelte a kicsinyeit, lezárta a lakást és szolgálat után nézett, félségestől! Megpróbálja. „Próbálunk, tisztelendő úr, micsináljunk?... Azonban augusztus huszadikán mégis mind itthon voltak. Híthű emberek, szomorú, megriadt galambok vidámszép ünnepe volt a harmadik ünnep, az istvánnapi búcsú.

Dr Németh Kálmán.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák. minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak!

Kormányválság készül Jugoszláviában

A kisantant értekezlet után lemond a kormányelnök és a belügyminiszter

Belgrádból jelentik: Napok óta tartja magát a jugoszláv fővárosban az a hír, hogy rövidesen kormányváltás fog bekövetkezni. Hír szerint Stojadinovic miniszterelnök átadja Spaho közlekedési miniszternek a miniszterelnöki tárcát és ő maga csak a külügyi tárcát tartja meg. Állítólag Cvetkovics belügyminiszter is lemond. Ezeket a híreszteléseket meg erősíteni látszik az a körülmény, hogy Pál kormányzóherceg pénteken kihallgatáson fogadta Stojadinovicot és Spahót. Cvetkovics lemondását azért kívánják, mert a jugoszláv közvélemény őt hibáztatja a konkordátummal kapcsolatban történt véres eseményekért.

A kormányváltásra azonban valószínűleg csak a sinaiai kisantant-értekezlet után kerül sor.

A satumarei Székeskáptalan Bucurestiben keres jogorvos- lást a városi kisajátítások ellen

Satu-Mare, Sajat tud. A satumarei városvezetést közel egy évtizedig foglalkoztatta a sugarut terve, amit most a püspökség segítségével sikerült megvalósítani. A belváros rendezése érdekében parcelláztatták a püspöki kertet, az utca területét pedig díjmentesen bocsátották a város rendelkezésére. Illetékes helyen a püspökség megértését azonban nem méltányoltak elege. Újabb egyházi vagyon ellen indítottak kisajátítási eljárást, ami a katolikus nevelést és az istentiszteletek gyakorlatát is közelről érinti.

Az ideiglenes bizottság ugyanis kimondta, hogy a belváros területén a lehető legrövidebb időn belül vásárcsarnokot emelnek. Az új középület helyének kijelölésére bizottság alakult, mely sokáig vitázott a javaslatba hozott telkek felett. Több egészen megfelelő terület került szóba, a bizottság mégis a római katolikus székeskáptalan Gh. Lazar-utcai területe mellett határozott és ezt javaslat formájában az időközi tanács elé terjesztette. A város vezetői a tervet elfogadták és felhatalmazták a jogügyi osztályt, hogy a szabadon álló terület és a katolikus elemi iskola udvarára kisajátítási eljárást indítson, mert az egyházi körökkel folytatott megbeszélések nem vezettek eredményre.

A Székeskáptalan, valamint a római katolikus egyházközösség a város eljárása ellen jogorvoslattal élt a cluj-i közigazgatási bíróságnál, ahol a napokban tárgyalták az ügyet. A Székeskáptalan képviselőiben dr. Südy Tibor ügyvéd jelent meg, a belvárosi egyházközösséget dr. Teveli József képviselte, akik a bíróság előtt részletesen kifejtették indokaikat a város tervé ellen. Eszerint a szabadon álló területen nem lehet a csarnokot elhelyezni, mert azon melléképületek állanak és a római katolikus elemi iskola udvarára is szüksége van az egyháznak.

A vásárcsarnok benyulna a székesegyház közelébe s a vásári lármá állandóan zavarná az istentiszteletek menését, tehát a híveket hitgyakorlatukban is gátolná. Az elemi iskola udvarának elvétele a tanítás rendjét tennék lehetetlenné.

Jogi szempontból is kifogásolható a városi hatóság eljárása. A törvény szerint ugyanis az időközi bizottság csak nagyon sürgős esetekben jogosult kisajátítási eljárás megkezdésére. A sürgőség ténye itt nem forog fenn, mert a város a legszükségesebbekkel: pénzzel nem rendelkezik, ugyszintén hiányzik a csatorna- és vízvezeték-hálózat kibővítése is. A csarnoknak ezen a helyen mindössze egy kijárata lenne.

A Székeskáptalan jogászainak meghallgatása után dr. Säucan Mihály városi helyettes ügyész sorakoztatta fel a város érveit. A bíróság később kihirdetett végzésében a káptalan és a belvárosi egyházközösség folyamodását, mint alaptalan elvetette, de kimondta, hogy a továbbfellebbezés halasztó hatállyal bír.

Egyházi körök nem nyugszanak meg a közigazgatási bíróság ítéletében és a bucuresti felülvizsgálati közigazgatási bírósághoz fordulnak.

HOGYAN KAPHATJA VISSZA AZ ÖN SZERVEZETÉ, RÖVID PÁR NAP ALATT, TELJES ÉLETEREJÉT

Az életképesség az élet erőinek energiáit jelenti, ennek dacára kevesen vannak töretlen életerejük birtokában. A felnőttek legnagyobb része fizikai indiszpozíciókkal küzd: derékfájdalmak, máj pangás, vérkeringési és húgyszervi zavarok, reuma, kövésre való hajlamosság stb. zavarja meg többé-kevésbé a belső szervek egyensúlyát. Ennek következménye a szervek működésének meglassúdása és az aktivitás lecsökkenése. Hogy a múlt évek dacára is megőrizhessük töretlen életünket, feltétlenül küzdenünk kell az intoxikáció ellen, azaz a máj működését megzavaró, a veseszerőt eldugasztoló és így a vért megmérgező salakok és mérgek felhalmozódása ellen.

Hírneves professzorok számtalan kísérlettel és tudományos munkával bizonyították be, hogy az intoxikáció ellen Urodonal kezeléssel védekezhetünk. Megemlítjük Hérad professzort, az orvosi akadémia volt elnökét, aki rendeli és Omega is használja az Urodonal-t.

Régebben a toxinoknak a szervezetből való eltávolítására különféle gyógyteákat és hajtókat használtak, azonban ezek csak részleges eredményt adtak. Korunk nagy klinikusai, tudományos kutatóinak eredményeként, létrehoztak egy egyszerű szer, amely tökéletesen oldja meg a kérdést és így megteremtették az Urodonal-t. Elsőrendű tudományos adatok alapján az Urodonal nyújtja a legegyszerűbb de egyszersmind a leghatásosabb kezelést: valóban teljesen elegendő naponta 1-2 kanál, egy kevés vízben bevéve, hogy feloldja és eltávolítja a szervezetből a húgsavat, a húgyanyagot, az oxalsavat, az összes mérgező anyagokat, salakokat és ártalmas anyagokat. Az Urodonal felhigítja a vért, és szabályozza a vérnyomást, tehermentesíti és felfrissíti a szerveket.

AZ URODONAL KÉSZÍTMÉNY ELŐNYEI:
1. AZ URODONAL-t nem szokja meg a szervezet.
2. AZ URODONAL kúra alkalmával, nem kell különleges étrendet követnünk.
3. SZEDHETŐ AZ ÉV BARMELY SZAKÁBAN.

A társadalombiztosító intézet orvosi kara is rendel URODONAL-t

URODONAL

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRÁKBAN és DROGÉRIÁKBAN

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MÁRKA

Bratianu Gheorghe heves harcot jelentett be a kivételes állapotok rendszere ellen

Szerinte nem a személyek kicserélése, hanem a rendszer teljes megváltoztatása javít csak a helyzeten

Bucuresti. Sajat tud. A belpolitikai helyzet kezd egyre mozgalmasabb képet mutatni. Most olyan előzetábrázások folynak a pártok közt, amelyek komolyabb készülődéseket takarnak. Különösen a pártlapok folytattnak erőteljes harcot. Ezek közt általános feltűnést keltett a „Miscarea” című lap cikke, amelyben Gh. Bratianu ismerteti a mai kormányzatról és a kivételes állapotokról való véleményét.

— Azalatt, míg Tatarescuék a közérkölcset rentják a kivételes intézkedések fentartásával, — írja a lap — addig az ellenzék nem azért küzd, hogy bátor és becsülettel politikai célkitűzéseket valósítson meg, hanem csak a kormányra kerülésének lehetősége lebeg a szemé előtt. Ezenformán az egész kormánybuktatási akció haszontalannak látszik, mert ha arról van szó, hogy a jelenlegi kormányzati rendszer továbbra is megmaradjon, akkor kár minden erőlködésért, mert

nem a személyek kicserélése, hanem csak a mai rendszer teljes megváltoztatása hozhat bajainkra gyógyulást.

A cikkben végül is bejelenti Bratianu Gheorghe, hogy szeptember 15-én teljes méltó-

sággal ugyan, de a legeszántabban fölveszi a küzdelmet az ostromállapot és czenzura további fentartása ellen.

A Lupta című lap jólétesült forrásra hivatkozva, belpolitikai cikket közöl amelyben azt állítja, hogy a parlament nem ül össze a törvényhozási időszak végéig.

Általában bizonyosra vehető, hogy az őszi hadgyakorlatokig semmiféle változás sem várható.

Október első felében ezzel szemben lehet számítani arra, hogy a belpolitikai helyzetben közeledünk a kifejlődés felé.

Szeptember második felében a politikai élet megélénkülése várható, mert valószínű, hogy az egyes pártok már ekkor megkezdik előkészületeiket az általános választásokra.

Ugyancsak szeptemberben a kormány össze kívánja foglalni négyéves uralmának eredményeit.

A politikai élet vezetői, valamint az ellenzéki vezetők vasárnap, hétfőn és kedden Sinaiban fognak tartózkodni a kisantant vezetői tanácskozására alkalmával, Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök és Krofta csehszlovák külügyminiszter a román politikai élet vezetőivel is tárgyalnak.

A NEMZETVÉDELMI MINISZTER LEMONDÁSA

Bucurestiből jelentik: A fővárosban nagy meglepetést keltett, hogy

Paul Anghelescu tábornok, nemzetvédelmi miniszter lemondott. Helyére ideiglenesen Radu Irimescut neveztek ki.

A hírek szerint Paul Anghelescu lemondásának az oka, hogy nemrégiben az „As’ra” elnökek neveztek ki. A nemzetvédelmi miniszteri tárcáról elfoglaltságára való hivatkozással mondott le.

Tatarescu miniszterelnök pénteken fontos tanácskozásokat folytatott Inculst és Franasovic miniszterekkel. Az Adeverul arról számolt be, hogy a jelenlegi politikai helyzetet tárgyalták meg. Kedden hivatalos közleményben hozták nyilvánosságra a kormány állásfoglalását a külpolitikai helyzetben.

Ma, holnap és holnapután

1 kg. I-a sibiu téli szalámi 120 lei. Valódi Herz szalámi 140 lei. Valódi Lica lipői-turó 10 deka 5 lei. Teavaj á la Teschen egygyed kg. 16 lei. Hal- és huskonzervek dumping árért. 1 doboz Grivița Barbuni 15 lei. 1 doboz Flora huskonzerv 14 lei. 1 óriási nagy doboz sardinia 25 lei. 1 doboz ringli 13 lei. Egy doboz 6 drb-os Lica sajt 14 lei. Soha nem létezett olcsó élelmiszer vásár **A 20. NAJ. Sas-patota.**

Macjalyak-Satupka Tibor:

Emlékek a munkatáborból

Részletek az izgalmas cablécigány hajszáról, a labogó táborújról és a húsznapos munka eredményéről

Már eltelt néhány nap azóta, amióta a vasúti kocsi ablakából kihajolva bucsut intve meglegettük zsebünkönket a szívünkhoznótt ismerősök, hegycsucok, kristályvízű források felé. Az ablakokból kitekintő szempárok közül egy sem csillogott örvendezve és mindenikből ki lehetett olvasni, hogy: Mégse volt olyan rettenetes ez a húsznapos táborozás, mint amilyennek gondoltuk ideérkezéskor.

Nem volt és nincs közöttünk senki sem, aki nem kellemes emlékként könyvelné el az itt töltött időt, aki nem fájt szívvel bucsuzott volna az Alföld felé siető sebesvízű folyótól, a szilvafáktól, a somfáktól és a kőkénybokroktól. A kis bihori falu minden házat, minden bokrát úgy megismertük és megszerettük, mintha edes szülőfalunk lett volna, nem pedig húsznapos munkatáborunk színhelye.

Eseménytelen nap nem telt el itt egy sem. Mindenik hozott számunkra valami meglepetést, újdonságot, amelyekről most pár nap után, mint kellemes emlékekről beszélünk, ha valamelyik bratcai „munkatársunkkal” találkozunk.

Hogyan győztük le a gombócigányokat

Mindenki tud valami izgalmas, még el nem mondott részletet az előképzősök világsajtót megjárta hőstettéről: a „vérengző cigánykáraván” fölött aratott győzelemről. Az éjszakai riadó még mindenkinek élénken él emlékezetében, hiszen a céllövéshez használt „éles” töltéseket szolgálatossal süllyesztettük zsebünkbe és indul-

tunk őrjáratra a falu körül, megvédeni az ellenséges szándéku horda támadásától. Még most sem tudom megérteni, hogy az az öreg paraszt, vállán a malomból hozott malézsákkal, hogy tudott olyan nyugodtan továbbállni az éjszakában faluja felé, amikor mi világosan megmondtuk neki, hogy felapritják a gombócigányok.

Regényhősökként kuksoltunk a falu feletti kis vizmosásban és a távoli völgyből felhallatszó kutyavonításra komoly arccal szorítottuk magunkhoz a balkáni háborúban megedzódott egylövetű Winchester-t. Bár tudtuk, hogy a véres ütközet csak a tőlünk tíz kilométernyire fekvő községben van, mégis megremegtette vitézi szívünket az egyik istállóból kihallatszó tehénkolompszó. Hiába nyugtatgattuk magunkat, hogy nem mernek a cigányos csengős szekérrel mifelénk menekülni. Háborújárati csapatvezetőnk „megnyugtatólag” sutogott: „Bizony fiúk ilyen a háború”.

Azután az éjszakai utazás. A sarki boltos Bratcan talán még most is reszket, mert azzal keltettük fel álmából, hogy megtámadták a falut a hegyi rablók, mennünk kell ellenük s ezért adjon nekünk cigarettát. Tíz csomag jóféle Plugárral megerősítve bizakodóan néztünk az eljövendő küzdelem elé és szinte megsértődünk, amikor vonattal a harctérre érve, már csak annyi dolgunk maradt, hogy megőrizzük a rettenetes cigányokat a falusiak bosszujától. Másnap, bár küssé álmos szemekkel, de szigorú arcot vágva, sorakoztunk a fővárosi lap fotóriporterének fényképező gépe elé. Hiába. Mi voltunk a nap hősei és csak vállveregetve álltunk szóba azokkal, akik nem vettek részt az éjszakai országmentésben.

A táborújról fényénél...

Az első táborújról sem volt megvetni való álmény. Saját zenekarunk, énekkarunk, tornaszaink, szavalóink szórakoztatták a falu piacán összegyűlt nagyszámú közönséget és Várady Gabi gadászokollégnak sem gondolta talán soha sem, hogy szájharmónikaszóval milyen hatalmas sikert lehet aratni. Egyik erősen jobboldali ereszű román bajtársunk mondott ugyan egy túlfűtött ünnepi beszédet, de Kardos Elemér pepcerti hegedűművész játékaival sokkal nagyobb sikert aratott az ifjú politikusknál. A munkatábor befejezésekor rendezett ünnepélyünket, sajnos, elmosta az eső. Pedig két hatalmas tarsasgépkesi vendég érkezett hozzánk erre az alkalomra, Oradeáról és Clujról. Mondanom sem kell, hogy nem nekünk, hanem a vendégeknek kell sajnálkoznunk az elmaradt ünnepély miatt, mert olyan műsört állítottunk össze, hogy csak csoda. Így aztán csak az áldottkezü szakácsnénk, a Szabó néni által összeállított „műsört” élvezhették. Ez után ám meg is nyalták a szájukat.

Cáfolat arra, hogy a napot láptuk volna

Sokan kérdezték tőlünk, amikor hazatértünk, hogy: mit is dolgoztunk tulajdonképpen? Meg is feleltünk a kérdésre, mert bizony meg tudunk felelni. Kérdezzék csak meg a bratcai hetipiacra járó oradeai vásárosoktól, hogy micsoda sáros, gödrös piaca volt Bratcanak. Büszkén mondjuk, hogy csak volt, mert olyan gyönyörűen kiköveztük, hogy még az éjszakai holdugár is hasraeszik rajta. S menjenek csak el a kérdezősködők egy koromsótét este a mi kis bihori falunkba: Az utcákon végestelen-végig saját ácsaink faragta lámpaoszlopokat állítottunk fel és hogy munkánk teljes legyen, még lámpákat is tettünk a tetejükbe. Oly boldogan gyújtogatja a petróleumégőket a lámpagyújtogató, mintha legalább is az oradeai villamosművek igazgatója lenne. És azután, ott van a hegyen levő temetőbe vezető kőút. Bizony ennek is minden kővéhez előképzős veríték tapad. Az új sportteret már talán szükségtelen is megemlítenem. Ha a gyermekfej nagyságu kőveket elhordják róla, akkor már futbalozásra is lehet majd használni. A pihenésidőt felhasználva, magánszorgalomól még egy kis strandot is duzzasztottunk a sekélyvízű, köves-alju folyó medrében. Most már ez is kizárólag a bratcai fürdőzőké. Ágyainkat, ebédasztalunkat saját asztalaink készítették. Még a jegyző ur

rádióját is a mi embereink javították meg.

Sokan talán nem is hiszik el, hogy egyetemi hallgatók, katolikus kispapok, református teológusok, hivatalnokok és haszontalan pennaragók közül ennyiféle iparos kerülhet ki. Jómagam olyan kitűnő vesszőseprüket készítettem, hogy csudájára jártak.

A munka „áldozatai”

Betegeinket (no már csak a könnyebbeket) saját orvosaink, egy ötödéves és egy hatodéves orvostanhallgató, kezelték. A legkisebb karcólasra is olyan művészi kötözést tudtak rakni, hogy bűn lett volna vele egy pár napig dolgozni. Mert betegeink mindig voltak. Aki egy kicsit könnyelműnek találta az órai felkészést és csakányozást az alfelhér arccal orvosi vizsgálatra jelentkezett s visszatérni vélte a tizesztendővel ezelőtt emulott kanyaróját, vagy olyan tüdőcsucshurortól panaszkodott, amit még kalapáccsal sem lehetett kikopogtatni. Doktorunk aztán olyan perccat rendelt a szenvedőnek, hogy attól igazán nem

Gyomor és bélfelfúvódás

eseteiben, epe, máj és vese zavaraiiban, göresés székrekedés, savtúltengés, gyomórégés, hanyinger, ideges állapotoknál az orvosok a legmegelőzőbb ajánlják a világhírű amerikai „Gastro D.”-t.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

lehetett semmi baja.

Nem mondom, volt egy néhány komolyabb betegünk. Egyiket szörnyű lábfájásával a bratcai kórházba utalták. De azt is nyugodtan mondhatom, hogy nem láttam még súlyos beteget oly vidáman táncolni, mint ahogy a mi lábfájós betegünk az előképzősök táncmulatságán táncolt. Ez volt az igaz táncestély. Zaj-zenekarunk, akarom mondani a jazz-band, váltott primásokkal húzta a talpalávalót kivilágos-virradatig. A Bratcan nyaraló szépnembeliek sohasem merték gondolni, hogy ezek a bakancsos, zöldinges munkáslegények ilyen gyönyörűen tudjanak táncolni. No de Kardos és Birek primásaink, Szilágyi nagydobos, Bartha csellóművész és Budau harmonikás mindent megtettek azért, hogy mondassák a falubeliek: Bratcan sem volt még ilyen bál”. Teljes kávéházi zenekarunk volt s a kis állami iskolában nem hinném, hogy valamikor még felszendülnének ilyen akkordok.

Egy jólsikerült téfya

Elvünk volt: minél kellemesebbé tenni a bratcai tartózkodást. Kineveltük azokat, akik bűnös éreztették a fejüket és alaposan megtrefták mindenkint, aki a közös élet szabályai ellen vétett. Az egyszerű, de izletes koszt ellen senki sem volt kifogása. Munkából, vagy a gyakorlatból hazatérve olyan farkasétvágyal láttunk neki a Szabó néni főztjének, mintha legalább is három napja nem szolgáltunk volna ki gyomorkirály öfelségét. Edes jó mamáink azonban nem hittek meglegedetthangú levelezőlappainknak és jóféle hazaival telt csomagocskákat juttattak a munkatáborban „szendvő” egyet'en fiacskáknak. A csomagokat azután, ha éppen széjjel nem is osztottuk, de megkínáltuk belőle jobb pajtasainkat. Egyik munkatársunk, aki egyébként nagyon rendes gyerek, nemcsak hogy nem ertésített bennünket arról, hogy csomagja érkezett, sőt csak éjszakanak idején merte kibontani és csak akkor falatozott belőle, amikor már úgy gondolta, mindenki álomország mesés ligetét járja. Azonban szerencsétlenségére tévedett, mert néhányan fél lehunyt szempilláik alól végignézték a szabálysértést és megbotránkozva a lapították meg, hogy a mi kedves kollégánk menteni akarja elemózsiáját a kollektív gyomor elől.

Másnap azután alig várták, hogy a takarékos előképzős kitégye a lábát a hálóba. Kibontották hatizskját s olyan jó étvágyal fogyasztották el az aktatászába elrejtett szőlőfürtöket s a hálóingbe belecsavart almástejszót, mintha legalább is az övék lett volna. Hogy aztán kedves barátnak se karosodjék: aktatászkáját és hálóingét kitomított jóféle szalmával.

Mondanom sem kell, hogy nem a mi megérdemített kollégánk volt az, aki legjobban nevetett a határozottan jólsikerült téfyan.

Most már aztán, amikor nem csupasz szalmán, hanem igazán ágyban horkolhatunk és a beszesin-barnára lesülve röhögünk a Morganék által „rendbehozott” hazai utcákat, amikor visszatértünk a mindennapi élet hajrájába, fel-fel sötétünk néha:

— Hej, de jó is volt Bratcan!

Megkezdtek a budapesti Őszi Vásár igazolványainak árusítását

A budapesti Őszi Vásár és az azzal kapcsolatos Országos Kézművesipari Kiállítás látogatói tudvalevően a CFR vonalain a visszautazásnál, a magyar vasutakon pedig úgy az oda, mint a visszautazásnál 50—50 százalékos utazási kedvezményt élveznek. A látogatók ezenkívül vízum nélkül léphetik át a határt és a rendes vízumdíj egyharmad áráért Budapesten utólag szerezhetik meg a vízumot. Ezeket a nagyjelentőségű kedvezményeket természetesen csak az veheti igénybe, aki az Őszi Vásár utazási igazolványával rendelkezik, de ilyen igazolványt személyenként 150 leiert bárki szerezhet magának. Az utazási igazolványok, amelyek a vásár és kiállítás megtekintésére is feljogosítják tulajdonosaikat, elkészültek és a mai naptól kezdve az Európa utazási iroda és a Wagons Lits-Cook

fiokintézetében kaphatók.

Az utazási kedvezmények úgy a román, mint a magyar vonalokon már életbe léptek. A CFR vonalain visszafelé szeptember 2-től szeptember 25-ig érvényesek. Budapestre legkésőbb szeptember 20-án délig kell a látogatóknak megérkeznie. A CFR-nek a visszautazásnál engedélyezett 50 százalékos kedvezménye a személy és gyorsvonatok I., II. és III. osztályára szól. Rápídvonatoknál Budapest felé a „helyjegyek” is megfizetendők, visszafelé azonban ez alól mentesítve vannak az utasok. Tájékoztatásul közöljük még, hogy a magyar hajókon is féláru lehet utazni és hogy a magyar vonalokon a féláru jegykedvezmény visszauton szeptember 2-től 30-ig érvényes.

Árokba fordult a satmarhegyi autóbusz. Satu-Mare. Saját tud. Pénteken reggel Sätmarhegyről fél 9 orakor utasokkal zsufolva indult el Satu-Mare felé az egyik váralat gépkocsija. A sofőr az első kanyart hibásan vette, a kocsi leszaladt az útról és az árokba érve, felfordult. Az utasok között pánik keletkezett. Mivel a szerencsétlenség a községben történt, a lakosok közül többen a gépkocsi utasainak segítségére siettek. Szerencsére súlyosabb sebesülés nem történt, mindössze kisebb horzsolásokkal uszták meg a balesetet. A bevezetett vizsgálat szerint a szerencsétlenségért a sofőr a felelős, mert szakmájában nem elég gyakorlott. A vállalkozó pedig takarékosági szempontból alkalmaz fiatal sofőröket.

DR. HODOR GYULA POLGÁRMESTER KIHALLGATÁSON JELENIK MEG TATA-RESCU MINISZTERELNÖKNÉL. Sighet. Saját tud. Dr. Hodor Gyula. Sighet város polgármestere a jövőhét folyamán szintén Bucuresztibe utazik, hogy kihallgatáson jelenjen meg Tatarescu kormányelnöknel. A polgármester kihallgatása során átnyújtja Tatarescunak a város írásba foglalt kérelmét, ami a következő pontokból áll: A város összes útvonalainak modernizálása, új városi szegényház létesítése, a katonai tüzoltóság részére kaszárnya, két nyilvános klozet a város központjában, városi fürdő és egy hűtőkamara építése. A kérelemben foglaltak megvalósítása hozzávetőlegesen 8 millió 100 ezer leibe fog kerülni.

* **Kellner Ady** mozdulatművészeti iskolája szeptemberben újra megnyílik. Tánc, ritmikus torna, step. Beiratkozás Oradea, Str. Gh. Dima 4 szám. Steiner sütőde mellett.

MEGHALT LORD ROTSCCHILD. Londonból jelentik: A Reuter jelenté, hogy ma reggel hosszas betegség után elhunyt Londonban lord Lionel Walter Rotschild, a londoni Rotschild-ház feje. Hatvankilenc évet élt a lord, aki nemcsak az angol főváros pénzügyi és társadalmi életében, hanem a politikában is előkelő szerepet játszott. Hozzá intézte lord Balfour híres levelét, amely Balfour-deklaráció név alatt vount be a történelembe.

* **Berefvás pasztilla** a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

A KEDVEZŐTLEN IDŐJÁRÁS AKADÁLYOZZA AZ ARATÁSI MUNKÁLATOKAT ÉS A GABONA BETAKARITÁST. Odorheiu. Saját tud. Az augusztusvégi gyakori esőzés Odorheiu-megyében teljesen megakasztotta az aratási munkák végzését. A búza és a rozskalangyák egyrésze még mindig a mezőn van és az esőzések miatt nem tudják a csűrökbe szállítani. Sok kalangya teljesen megfekedett és kicsirázott. A sarló alá érett tavaszaiak aratása is késedelmet szenved a kedvezőtlen időjárás miatt. A rétek sarjútermése és a havasi kaszálók fűtermése is veszedelemben forog, mert a hetek óta levágtott rendek nem tudják feltakarni.

* **Egy nő varázsa** mindig egyéniségében rejlik, aki még amellet azt is tudja, hogy ügyes szépségápolással miként lehet azt még jobban elátamasztani. Szépnek, üdének lenni ráncok és bőr tisztálanságok nélkül, az mindig varázslatosan hat. Mily könnyen érhető el a szép, üde fiatalos arc, ha azt egy kis szakezerű kezelésben részesítjük. A főfeltétel: megszabadítani alaposan a tisztálanságoktól és jól táplálni a bőrt. A legalkalmasabb és legértékesebb segítő szere a SCHERK-féle arcvíz, amely mélyen behatol a pórusba, megélteti a vérkeringést, elősegíti a bőrnek megfelelő vérrrel való ellátását, amely életfeltétele.

Összekötözték és kiraboltak egy városi szolgát. Satu-Mare. Saját tud. Csütörtök este tizenkét óra tájban véres rablótámadás történt a vásártéri sorompónál. Cosma Sergiu orosz eredetű, 26 éves városi szolga hazafelé tartott, amikor egy ismeretlen, sötét alak pénzt kért tőle. Cosma nem ijedt meg támadójától, de a rabló egyik tettestársa, akit Cosma addig nem vett észre, hátulról elgáncsolta, majd kezét lábát összekötözték és kirabolták, azután nekiestek a földön fekvő embernek és agyba-főbe verték és otthagyták. A súlyosan sebesült embert a járőrelők szabadították meg kötelékeitől. Cosma véresen a közeli mentőállomásra vonszorgott, ahol első segélyt kért, mivel azonban koponyája két helyen be volt szakadva, a mentők kórházba szállították. Állapota rendkívül súlyos.

RESTAURÁLJÁK A PASSAUI DÓMOT. Passauból jelentik: Az ötödik században alapított gyönyörű, gótikus Szent István székesegyházat, amelyet a XVII. században barokstílusban restauráltak, most ismét javítják, mert egyik gótikus harangtornya erősen megsérült. A javítási munkálatok hetven ezer márkába kerülnek.

Verekedők összetörték egy házat. Satu-Mare. Saját tudósítónktól. Bicsadon szokatlan verekedés történt. Kecskés János és László Bledé Grigor nevű társakkal ittasan hazafelé mentek, amikor az utcán összetalálkoztak Moldovan Demeter nevű haragosukkal. A legények azonnal rátámadtak Moldovanra, aki dühük elől Vaida János házába menekült s ott magára zárta az ajtót. Az ittas legények erre valóságos megostromolták a haragosuknak menedéket nyújtó házat. Kövekkel betörték az ablakokat, bezúzták az ajtót s mivel Moldovan butorokkal eltorlaszolta magát, a falat kezdték kibontani, de a csendőrség megjelenése véget vetett garázdálkodásuknak. Eljárás indult ellenük.

Helyén marad Carei időközi bizottsága. Saját tud. A város időközi bizottságának kinevezése szeptember 1-én járna le. Salajmegye prefektusa szeptember 2-től kezdődő hatállyal újból kinevezte a régi bizottságot.

A bucaresti evangélikus egyház felhívja mindazokat a Bucuresztiben lakó, vagy átmenetileg a fővárosban tartózkodó evangélikus vallásúakat, akik a magyar nyelvet vallják anyanyelvüknek, illetőleg hitük nyelvének, hogy feltétlenül közöljék nevüket és lakcímüket, akár személyes bejelentés, akár postai levelezőlap útján a lelkesí hivatallal. (Oficiul Parochial Evanghelic Bucuressti II., Str. Basarabia 23, fost Occident). Mulasztást követ el önma ellen, aki e felhívásnak bármely okból késedelmeskedik eleget tenni. Ardealból jövet mindenkit első útja a lelkesí hivatalba vezessen, ahol mindenben hasznos utbaigazítást nyerhet, amellyel sok lelkiismeretlen rászédéstől megkímélheti magát. — Az egyházközség rendszeres istentiszteleteket tart minden vasárnap d. e. fél 11 órai kezdettel a Sf.ii Voivozi 50 sz. alatti református iskola dísztermében. Lelkesí Hivatal.

* **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek**nél, a tápcsatorna tartalmát reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűz csakhamar felhigítja és levezeti s az emésztőszervek további működését hathatósan előmozdítja. Az orvosok ajánlják.

Szabadlábrahelyezték Szenkovics Sándort. Oradea. Saját tud. Megirtuk a napokban, hogy Szenkovics Sándor munkásvezér, volt városi tanácsos, 7 évi bujdosás után jelentkezett a rendőrségen. A rendőrség politikai ügyosztályának vezetője, kihallgatása után ideiglenesen szabadlábra helyezte Szenkovicsot. A munkásvezér ellen egyelőre csak tiltott határátlépés miatt indul eljárás.

Pályázati hirdetés. Az alesdi római katolikus egyházközség kántortanító állásra pályázatot hirdet. Határidő: szeptember 1. Alesd, jud. Bihor. Római katolikus plébánia.

AZ ARADRÓL ELSZÁRMAZOTT HORVÁTH F. MIKLÓS ÉS ÉNEKKARA FEL-LÉP A MONTREALI RÁDIO-STUDIÓBAN. Aradról jelentik: Horváth F. Miklóst, az Aradról elszármazott minorita szerzetest — mint megirtuk — kinevezték Montreal magyar katolikusainak plébánosává. Horváth F. Miklós, aki most tízezer magyar katolikus hívő plébánosa Montrealban, édesanyjának és barátainak írt leveleiben számol be az amerikai magyarok közt végzett kulturálisjáról: a montreali katolikus magyarokat vallásos és kulturális szervezetekbe tömöríti. Legutóbb a templomi vegyes énekkart szervezte meg, amely a legrövidebb idő alatt bámulatos sikert aratott. A magyar énekkart — amely a montreali plébániatemplomban rendszeresen hangversenyez — a milliós lakosú város rádióadó-állomás igazgatója is meghallgatta. Elragadtatása határtalan volt, azonnal felkereste az énekkar megszervezőjét, hogy a kórust néhány, rádióban való vendégszereplésre szerződtesse. Horváth F. Miklós örömmel fogadta a megtisztelő ajánlatot. A magyar énekkar — mint édesanyjához írt levelében írja — borongós, szívehezszóló magyar dalokkal fogja gyönyörködtetni Amerika rádióhallgató-közönségét s valószínűleg szeptember első hetében hangversenyez a montreali rádió-studióban.

Salajmegyei híradó. Zalau. Saját tud. Craiun Floare 4 éves supurul de josi leánykára játszadozás közben ráomlott egy rakás tűzifa. A gyermek szülei nem tartózkodtak otthon s amikor a játszótársai a szomszédból segítséget hívtak s a fát elhordták a szerencsétlen gyermekről, a kis leány már halott volt. A szülők ellen megindult az eljárás. — Kádár Imre volt zalai esperes Clujra való távozásával megüresedett zalai református lelkesí állás betöltésére szeptember 5-én lesz a papválasztás. A választást Köblös Endre simleuli lelkesí és Bölöny Zoltán dr. egyházmegyei világi főjegyző vezetik le.

Különböző városokban több mint 60,000 leit zsaroltak össze a Simleul-Silvaniein elfogott szélhámosok

Házasságszedelgő színházjegyzér bűnlajstroma

Simleul-Silvanie. Saját tud. Tegnap számunkban megirtuk, hogy Miloiu Valér és Rapeanu Vasile simleul-silvanieei rendőrfőnökök három szélhámost tartóztattak le a városban, kik kabaré-előadásra jegyeket árusítottak. Feuerwerger Hermann magát cluji lakosnak megnevező fiatalember, Náway Margit szintén cluji 22 éves leány és Sidorean Dutu dragoevodai 17 éves leány, mint a cernauti „Arisson” zsidó kabarétársulat tagjai mutatkoztak be dr. Samuel Vilmos ügyvédnek, aki közismert zsidó személyisége a városnak, s akitől a szélhámosok, mint a rendőrségnél később kiderült, hamis bizonyítványokat felmutatva, ajánló sorokat kértek a helybeli zsidósághoz. A jóhiszemű ügyvéd meg is adta nekik az ajánló sorokat s a gyűjtőívvel elindultak a városban. A házról-házra járó, magukat „színészeknek” nevező idegeneket igazoltatta a rendőrség s mivel kiderült, hogy bizonyítványaik hamisak, letartóztatták őket.

Kiderült, hogy majdnem minden transylvániai városban árultak jegyeket, előadásokat azonban nem tartottak. Az irataik között megtalált fellejegyzések és gyűjtőívek szerint Clujon, Oradeán, Aradon, Caransebesen, Pecican, Pancu-

tan, Satu-Maren, Careiban, Marghitán, Tasnadon és Simleul-Silvaniein több, mint 60 ezer leit szélhámoskodtak össze. Minden városban vezető zsidó személyiségektől kaptak ajánló sorokat, akiknek Feuerwerger hamisított irással bizonyította, hogy van játézási engedélyük a miniszteriumtól.

Feuerwerger irataiból és a nála talált levelekből az is kitűnik, hogy több leánynak, társulata jelenlegi tagjainak is házasságot ígért. Azzal csalogatta őket városról-városra, hogy majd itt, majd ott tartják meg az esküvőt. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy veszedelmes leánykereskedőt sikerült lelepleznie, a szélhámos azonban egyelőre még tagadja ezt a vádat s a nála talált fényképekre és levelekre, valamint a különböző női nevekkel kiállított bizonyítványokra vonatkozólag össze-vissza hazudozik. Zalaura kísérték az ügyészségre, ahol minden bizonnyal bevallja majd összes bűneit.

Kávéházakban, vendéglőkben kávé mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

A marxista tan szülőföldjén felfedezik újra az Istent...

— Londoni emlékek —

A Hyde-park „forum” hullámszik. Még öt óra sines s már sűrű gyűrűkben állanak figyelő emberek a kis hordozható szószerkezők körül. Kicsi létrák ezek, amilyenek a könyvtárakban használatosak, mintha jelképezni akarnák, hogy itt mindenki felfelé tör. A közönség válogat. Egyik csoporttól a másikhoz mennek az emberek, keresik azt a szónokot, ki félórára le tudná kötni a figyelmüket. Van miben: legalább tizenöt szónok „működik” már, az egyik érvekkal, a másik énekszámokkal vagy tréfálkozással, a harmadik egyszerűen csak hanggal toborozza magának a közönséget.

A Hyde-parknak ezt a sarkát, ahol bárki felállhat és szabadon hirdetheti a maga elveit, Marble Arch-nak hívják. Arról a márványdiadalivrról nevezték el így, amely itt a mult emlékeit őrzi. A porond, melyen a tömeg ácsorg, úgy válik el a park szétterülő gyeptől, mint a tenger víze a part fövenyétől. Egy-két csoportnak már nem jut itt kiünn hely, olyan sokan vannak ma. Ezek benn a gyepon állítják fel a szószerkezőket, közönségük pedig kényelmesen leheveredik körülöttük a fűbe.

Két rendőr kedélyesen beszélget a kerítés mellett. Rá sem hederítenek a szónokokra. Nyilván véletlenül álltak meg éppen itt, mert különben nyomát sem lehet érrefelé látni a népszerű „boby”-nak.

Két nyugtalan embergyűrű között, szabadon maradt szűk kis helyen most új szószerkezőlétráskát állít fel két feketébe öltözött fiatal ember. Az emelvény oldalán, a rudon, ahol zászlók és egyéb jelvények szoktak lengeni, egyszerű fészület emelkedik a magasba. Az egyik fiatal ember fellép a kissé bizonytalan szószerkezőre, keresztet vet és hangosan elmondja a Mi Atyánkot. Még be sem fejezte az imádságot, már harminc-negyven ember áll körülötte és várja a folytatást, mely erre a csendes bevezetésre következik.

A folytatás nem kevésbé szokatlan és egyszerű az idegen fülének.

A fiatal ember, kinek már a külseje is felkésztült, tanult férfit árul el, határozottan és nyugodtan csak ennyit mond:

„Egy esztendővel ezelőtt visszatértem az egyházba, mert meggyőződtem az igazságról. Azóta kötelességemnek tartom, hogy a megismert igazságokat másoknak is hirdessem. Hölgyeim és Uraim, tegyenek fel kérdéseket és én felelni fogok...”

Mire ezt a rövid mondatot befejezte, már tömött sorokban többszáz ember áll körülötte. A baloldalon ingujjas tétovált mellü kommunisztának hirtelen megesappant a közönsége. Elesen és durván hangzik el az első kérdés, mintha kő repülne a szószerkező felé:

„Miért szövetkezik az ön egyháza Spanyolországban Hitlerrel és Mussolinivel a dolgozó nép ellen?”

Öregbbr rendü sportsipkás munkás, ki az ingujjastól jött át elsőnek ide, repíti a szónok felé a kérdést. A fiatal szónok mosolyogva néz a kérdezőre, szólni akar, de nem jut szóhoz. Mindenfelől hasonló kérdések süvitenek, felkiáltások keverednek össze egyetlen hangzavarrá. A tömeg nőttön-nő a kis szószerkező körül, hullámszik és az idegen úgy érzi, mintha elsodrassal fenyegetné a törekeny szószerkezőt és a fiatal embert, ki a tetejére merészkedett. A fészület mozdulatlanul áll a háborgó tömeg felett. Mintha bibliai képek elevenednének meg a szem előtt...

Az öreg előtt, ki a támadást nagy gyakorlattal vezeti, gondozatlan suhanc szorong a tömegben. Nem gyakran látni Londonban ily rongyos, nyomorult figurát. Szembefordul az

öreggel, kinek rozoga csontjait kifogástalanul jó ruha takarja: nálunk legalább nyugalmazott telekkönyvvezetőnek nézné az ember. A fiatal egyideig mereven az öreg arcába néz, majd amikor ez nem használ, ráordít:

„Hallgasson el! Ne zavarja a szónokot! Mi azt akarjuk hallani, amit Istenről és az igazságról akar mondani. A maga ostobaságait minden utcasarkon kiabálják a rikkanások...”

Rövid, de hangos vita támad a kettő között. A közönség hamarosan a fiatal pártjára áll. Az öreg méltatlankodva tiltakozik és arról kiáltoz még valamit, hogy „angol parkban vagyunk, ahol mindenki tetszése szerint szólhat”, azonban az általános türelmetlenség egy-kettőre elhallgattatja s most aztán átveheti a szót a Catholic Evidence Guilde embere.

Mire ez a kis háborúság lezajlott, a mi emberünk a vitathatatlanul legnagyobb gyűrű. Az emberek szorongnak, hullámozni, de nem zavarják többé a szónokot. Az pedig nyugodtan beszél, magyaráz s válaszol újabb és újabb kérdésekre, melyek most már rüdre, úgy hangzanak el, hogy valóban kérdéseknek számíthatnak. A tömeg egyre távolabbra sodor tőle, de azt még meghalljuk, amint emelt hangon mondja:

„Az egyházat a multban üldözték, üldözik ma is és a jövőben is mindig üldözni fogják: ez a legnagyobb bizonyíték az igazsága mellett...”

Ez a kis vita a Hyde-park forumon, mely naponként megismétlődik, és szívesen folyik mindenütt, ahol alkalom kínálkozik rá, izelítőt ad abból a szívos akarathól és eleven meggyőződésből, ahogyan itt a katolikus hitért hívei küzdenek. Azt az új elvet, hogy a lobogót ki kell vinni a templomból a mindennapi életbe, itt szó szerint veszik. Nemcsak a Hyde-park forumra viszik ki, ami nem a legfontosabb hely az angol életben, hanem még oda is: mindenüvé, ahol érvekkal, hittal, propagandával s egyéb korszerű eszközökkel eszméért harcolni lehet, ahogyan más mozgalmak és törekvések harcolnak és dolgoznak a tömegek érdeklődéséért.

Epen olyan jellemző azonban az a feszült érdeklődés is, ahogyan végül is Hyde-park sarkának összeverődött közönsége ezt az egyszerű apostolt hallgatta.

Angliának katolikus lakossága nem több a hat százalékánál. Ez a törpe kisebbség nagy

tiszteletnek örvend és mindjobban a tanítás, melyet csodálatos komolysággal követ.

Az angol nép, mely az anyagi problémákat szinte már mind megoldotta, most újra a lelki problémák korszakába lép. Azt is mondják, hogy annak idején, négyszáz évvel ezelőtt a reformáció itt nem volt vallásos belső válság folyamánya, hanem hatalmi szónak, a király parancsának műve: a válság hosszalappangás után, mialatt a világ legnagyobb birodalmának megteremtése foglalt le minden figyelmet, most tör ki és épen ezért Angliában inkább vallási képe lesz, mint szociális.

VIII. Henrik szembeszállt a népével és az egyházzal, mert egy kellemetlen házasságtól meg akart szabadulni. Szembeszállt és győzött. VIII. Eduárddal a nép szállott szembe, mert olyan házasságot akart kötni, mely az egyházi törvényekkel és hagyományokkal ellenkezett és — a nép győzött. Figyelmeztettek arra, hogy ezek a győzedelmes hagyományok, melyekről most annyi szó esett, régi, nagyon régi időkből származnak, ha erre nem is tett különösebb hangsúlyt az egész világon szétfolyó hangos vita: a reformáció előtti időkből...

Hiába minden, a legrégebbi hagyomány, az európai népek életében az egyetemes kereszténység tradíciója, azoké az időké, amikor még világos és egységes volt a világ képe az emberi lélekben. Ugy mondják, hogy évenként 10—12.000 ember tér át a katolikus vallásra: szabad és független emberek, javarészt a felsőbb szellemi rétegekből, kiket senki sem kényszerít erre, semmiféle előny vagy veszély nem csábít erre, egyesegyedül a nagy válság, mely lelküket nyugtalanítja és a megnyugvásnak, a békének, a nagy emberi egységnek szomjuhozása.

A nagy konvertitát, Chesterton-t és azt a nagy tekintélyt, példátlan népszerűséget, amit ebben a tiszta protestáns környezetben élvezett, csak akkor érti meg az ember igazában, ha ezeket a befelé forduló szemeket, ennek a nyugtalan keresésnek szokatlan jeleneit a mindennapi angol életben látta.

Kétszáz és egynéhány esztendővel ezelőtt azért született meg épen Angliában a szabadkőművesség, azért volt szükség titkos társaságokra, mert az angol tudósok jártak elől a nagy természeti törvények felfedezésében és minden felfedezésükben az emberi elme diadalát látták az isteni gondolattal szemben: erről akkor még csak titkosan, csak szuttogva volt szabad beszélni, még nagy tudósoknak és hatalmas uraknak is.

Azóta az emberi tudomány sokkal nagyobb dolgokat teremtett, de egyre inkább fogy az önbizalma és mindinkább keresi a láthatatlan kezét, amit önbizottan elengedett Angliában ma már szabadon lehet beszélni Isten ellen is, nincsen többé szükség ehhez titkos társaságokra, mégis lépten-nyomon láthatja mindenki, hogy ehhez senkinek nincsen kedve és megesik, hogy a szennyes utcai suhanc türelmetlenkedik, mert nem hallhat Istenről és az isteni igazságokról beszélni.

A nyugalmat és békét pedig, mit a lelki válságon átlábolt angol áraszt maga körül, az érzi meg, aki angol templomban katolikus istentiszteletet hallgatott végig. A mély kereszténység, mely az angol lelket megtölti, talán sehol olyan színesen és mégis akkora drámai erővel lép előnkbe, mint itt.

Az óriási Westminster katedrális zsufolásig telve van emberekkel. Senki sem járkál mise közben, senki sem késik el. A Credot ősi gregorián dallamok szerint állva éneklí végig az egész hívőserreg: halkan, finoman hangzik az ének, mintha a szív hurjai szólanának. Ilyen lehetett a katakombák csendes komolysága: oda sem ment el bizonyára senki sem pusztá megszokásból, vagy azért, hogy másokat lásson.

Különös és tanulságos jelenség, hogy épen Londonban, ahol a marxizmus megszületett, érzi az ember a legjobban, milyen örök és elodázhatatlan kérdés az ember életében a válás kérdése.

Sulyok István.

ŐSZ

Az őszi fák s az őszi tájak
Oly elárvultan állanak
A bússzó nap sugarának
Utolsó csókjai alatt.

A nyár emléke fáj szívünknek
És fáj az őszi szürkeség,
Horongó vágyuk lassan lüktet:
Nem érzik már a nyár hevét.

A házak is szelidek, némák,
Az aszfalt csúf, zord és hideg.
A közöny szürke fátyolán át
Már alig vernek a szívek.

És varjak jönnek, kósa népek,
Belepek lassan az eget
S mögöttük fehér kendőjével
A tél ijesztőn integet.

MAJTHÉNYI GYÖRGY

SICULUS:

TEMPI PASSATI

— NAPLORESZLETEK —

Régóta izgató téma a magyar történelemnek egy alakja. Régi könyvekben: lázadó, kegyetlen-gyilkos, némely regényben: szabadsághős, társadalmi írásokban: kommunista, mérsekkelt értékelésben: forradalmár, keresztlevél szerint: Dózsa György székely nemes de Maktalva.

Az újabb írásraffineria csak sejtetésekbe burkolja Dózsa Györgyöt úgy, mint a gazdaszszony a jó levest. A leves, ha túl zsíros: csömmörítő, ha híg: izetlen, ha bő-húsos: érlemezestítő, ha igen fűszeres: gyomorsav csináló. De ha ízlik s különösebben nem érzik ki egy alkatrészt sem, akkor kitűnő leves. Az írás körültekintő gazdaszszonyai Dózsa Gy. alkatrészeiből egye sem emelnek túlsúlyra s így még ideál is lehet belőle. Mikor eddig eljutottak, akkor megállapítják, hogy a nagy hegyeknek is vannak elferdült csúcsai. Kossuth detronizál, Görgei fegyvert tesz le, Deák kevéssel elégszik, Petőfi királyokat akaszt, Ady káromkodik, Szabó Dezső komiszkodik. A kimagasló nagyságokat nem az alakítatlan csúcsnövések determinálják, azért ezeket le kell csákányolni, hogy ne zavarják a harmonikus szépséget. A „Cimerekek” című regény azért cimeres, mert írója csak alacsonytságot szimatol, sőt brutálisan szagol a címer hátuljában, pedig a bárány sem azért bárány, mert béget. (Ezt Tamási úgy fejezné ki: az ökör sem azért ökör, mert szarva van.)

Szóval Dózsa Györgyöt az idők folyamán mindenképp hajlítgatták, mint egy engedelmes renthagyó ígét. Kíváncsi vagyok, mikor veszi fel a nihilista alakot.

Az anakronizmusnak számító részeket leszámítva, illyeszzerű parázs elmélkedés cikázott bennem ezelőtt huszonöt évvel Tüladunán, Vasvárosváron, a gróf Erdődy kastélyban. Kápolnát szentelt itt Mikes püspök s az ő kegyéből jutottam átmenő vendégnek a fényes udvarba.

Új világ tárult elém, özönével tódultak a benyomások. A ház úrnője, Széchenyi püspöknek kegyelmes asszony testvére észrevette rajtam a szomjússágot s utánozhatatlan előzékenységgel tárta fel a kastélyt. Hivalkodás nélkül sorakoztak egymás mellé a történelmi emlékek, családi ereklyék, fényes díszruhák, drága művészeti edények, régi harci felszerelések. Trianonnak általam csak képen látott bútorai kisebb keretek között, a valóságban itt ragyogtak. A nagyobb udvarokat karakterizáló tárgy sem hiányzott. Sok főúri házban a vizet szóró Tritonok, az őrtálló oroszlán, a napba röpülő turul madár, vagy egyéb, ilt a ló a jellegző állat. A lépcsőházban, fehér márvány talpazaton, megrszegett nyakkal büszkélkedik a ház urá-

nak egykori kedvenc, kitömött paripája. Az évszázadokba visszanyúló patinát betetőzi egy kis emelvényen magasló, brokátselyemmel bevont trón, művészeti székekkel: Mátyás királynak történelmileg hiteles, egyik kis trónja. Rajta arany szövésű cimerek és benne a letűnt nagy idők története. A kegyelmes asszony még végigvezetett egy mellék-lakás szobáin, melyek tele voltak az általa festett képekkel. Örvendett, hogy magam is értek a képekhez, én még inkább, mert hálámat szakzszerűségekbe tudtam csomagolni.

A kastély keretébe illeszkedtek a kápolnaszentelés után ideseregő vendégek: csupa történelmi nevek viselői s a jelen közéletnek is kíváló alakjai. A nagy földszinti teremben csoportokba verődve élődtek egészséges kacagások között, némelyike komolykodott országos gondok között.

Magam kissé elfogódottan, sok történelmi hangulattal figyeltem az alakokat, gondolkodásuknak egyéni színeit. Külön érdekesség volt a család nagyobbik fiának, Erdődy Tamásnak arca, mozdulatai, eszejárása. Milyen lehet Károly főhercegnek (a későbbi magyar király) a kebelbarátja?

A püspök vendége lévén, sok figyelmet mutattak felém. Az idevaló életéről kérdezősködtek rendkívül találóan. (Tudták, hogy egy székely pap körül minő világ foroghat.) Válaszaimba szándékosan csupa hazai színeket kevertem s egy-egy rövid anekdotán át mutogattam a székely kéteszsűségeit. Csakhamar az érdeklődés központjába kerültem s éreztem, hogy nagy leereszkedés nélkül simogatnak s vállveregetés nélkül odafohadnak.

A teremben volt még vagy tíz pap, a püspöki asszisztenciára összegyűlt plébánosok. Ezek egy szögletben meghúzódva, felénk (?) pislogatra csöndesen beszélgettek s még csak nem is alkottak önálló papi kasztot, mert nem mutatták az együvé tartozás öntudatosságát. Ugy tetszett, mintha olesó belépődij mellett jöttek volna ide a harmadik helyre, ahonnan nagy fülhegyezéssel lehet élvezni a koncertet. Csak egy vörös szakállas civil volt közöttük, aki fesztelen fölénnyel szórt jobbra-balra megjegyzéseket. Egyik-másik kényszeredetten figyelt rá.

E társasághoz is eljutottam. A kövér, vörös úr, monokliján keresztül azonnal mustrálni kezdett tetőtől-talpig, mint egy vásári csikót. Aztán mellém lépett s minden átmenet nélkül a vállamra ütött. Talán tudni akarta, nem vagyok-e csiklandós. Nem voltam az, nyugodtan továbbszemlélődtem. Végül széles mondatokkal beszélt valamiket, csak azt éreztem ki belőle, hogy diffamál, mert a lábam bogos, mert

a felszemem vak, mert csak félvér vagyok a nem telivér. Hallgattam és továbbálltam.

Egyik rosszul idomított pap világoztott fel, hogy ez gróf és írrok a kultuszod, vagy „tudjafene” hoi.

— Honnan veszi ez ezt a sok izetleniséget? — kérdeztem.

— Hát kérem, — felelt túladumaias kijetéssel, — ez a szegény egér azt hiszi, hogy még negyvennyolc előtt vagyunk. Még van egy ilyen. Igaz, hogy mi paraszti gyerekek vagyunk s ezért úgy vesznek, mint a régi udvarok első cselédjét, de nem tehetünk ellene.

— Miért?

— Mert kegyurak.

Ebédre csengettek. A díszes társaság az emeleti ebédlőbe vonult, ahol a főrangú hölgyek már várakoztak. Mindenki a kijelölt helyére került, én a vörös gróf jobb oldala mellett ültem, tőlem jobbra a papok sorakoztak. A civilek és a papok között én voltam az összekötő, vagy az elválasztó.

Ebben a teremben volt Mátyás király kis trónja és még sok történelmi emlék.

A francia ízlésű ételeket egymásután hozták. A sorban minden tányérra egy-egy egészben sült fogoly került. Én még foglyot soha sem ettem s most se nyultam hozzá. Szerencsémre nem is törődtek velem, csak a bal szomszédom köhécselt felém.

Amíg a madár részeit bontogatták (a „parasztok” is szakértelemmel) és belőlük a sok puhitási ammoniák felém áradtak, az alatt cikázott bennem a főnti parázs elmélkedés. Ismerem az Erdődy Bakócz Tamás és a vendéglátó család rokoni kapcsolatát s e csapáson emelkedett képzeletembe Dózsa György, akinek a vesztőhelyénél Timisoaran azelőtt két héttel időztem.

A szembenlevő falon egy közép nagyságú régi arckép trónolt, hogy érdeklődöm s inkább dicsekvő, mint felvilágosító hangon kérdezte:

— Ismeri, kit ábrázol ez a kép?

— Nem, — feleltem röviden és kíváncsiság nélkül.

— Az, kérem, Bakócz Tamás arcképe, — mondta rettenetes raccsolással.

A terem a lassú, csöndes hangú társalgásoktól finom zűrös volt. A gróf tovább kérdezett:

— Tudja, hogy ki volt az a Bakócz Tamás?

E kérdésre valami forni kezdett bennem, de mélyre lehütöttem, csak egy-egy bugyboréket vetett az arcom. Még mándi nyugodtan feleltem:

— Azt hiszem, ismerem valamennyire.

— Dehogyan ismeri! — vágta rá oly hangosan, hogy a távolabb ülők is felfigyeltek.

Most már szikrák pattogtak az arcomon, éreztem. A szembenülő Tamás gróf rosszaló pillantást rebtentett a vörös felé.

— Hát ki volt Bakócz Tamás? — kérdeztem indulatosan.

Még erősebb hangmegnyomással válaszolt:

— Az, kérem, az Erdődy-család ősapja volt!

— Az nem igaz, kérrem! — vágtam rá gondolkodás nélkül.

Most már az ő képe lett még vörösebb.

— Hogy meri nekem ezt mondani? — vont kérdőre kifulladás hangon. — Miért nem igaz?

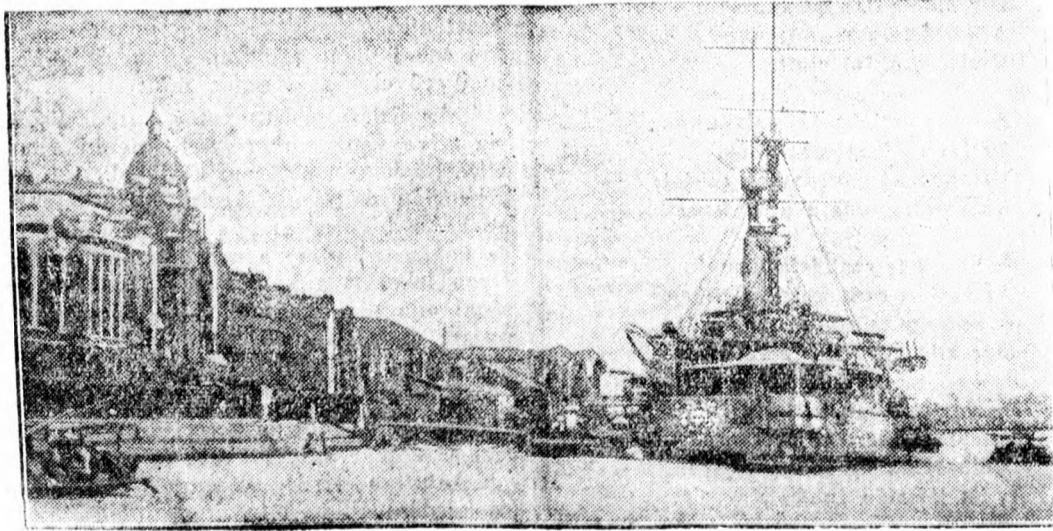
— Mert ha Bakócz Tamás, a föltszentelt pap, sőt a főpap, a primás az Erdődyek ősapja, akkor... akkor az Erdődyek mind...

A társaság kitalálta a komisz szót, ami a nyelvem hegyéről leszakadni készült s nyomban viharos kacagás zuhogott a vörös grófra. A vörös gróf fulladozott az árban.

Azán a főúri világ pillanatok alatt magunkra hagyott. Megindult újból a szomszédok közötti középhangú társalgás. A jobbam felé ülő két pap az asztalterítő alatt hálásan szoritotta meg a kezemet, a távolabbiak is elismeréssel néztek rám. A nyugtmi állapotba lassan visszakerült, vitatkozó gróf pedig egyszerre oly beszédes, oly barátságos lett, mintha a Hargita alatt gyermekkorunk óta együtt öriztünk volna bárányokat.

Ebéd végén Mikes püspök jóízű derüvel annyit mondott nekem:

— Jól tette, de nagy paraszt volt!

Japán hadihajó Sanghai kikötőjében.

IDŐK SODRÁBAN

A görög diktatura egy éve

írta: *Rády Elemér*

A spanyol háború és a japán-kínai konfliktus világpolitikai jelentőségű eseményei közepette egészen megfeledkeztünk egy évfordulóról: az új görög diktatura egyéves jubileumáról. Augusztus negyedikén volt egy esztendeje, hogy Metaxas tábornok teljhatalmat kapott a királytól az ország ügyeinek vezetésére, feloszlatta a belső viszályok között tehetetlenné vált parlamentet és kihirdette az új alkotmányt, amellyel Görögország bekapcsolódott a nyugati rendi államok sorába és amellyel megindult Görögország társadalomgazdasági átalakulása a fassizmus jegyében.

Amint most a görög diktatura egyéves mérlegét nézzük, észre kell vennünk, hogy Európa délkeleti szögletében szinte szóról-szóra az a folyamat játszódott le, mint Olaszországtól kezdve Pilsudszky és Salazar diktatúráján keresztül a hitleri német birodalomig minden országban, ahol a tekintélyi uralom diadalra jutott. Ugyanazok az okok váltották ki Metaxas diktatúráját is, mint a nyugati diktatúrákat és a speciális nemzeti színeződés mögött ugyanazt a fejlődési irányt mutatja a görög diktatura is, mint nyugati testvérei.

Két esztendővel ezelőtt II. György király angliai számkivetéséből hazatérve azzal az elhatározással foglalta el az addig nagyon is ingatagnak bizonyuló hellén trónt, hogy ellenfelei, a venizelisták iránt megbocsátással, megértéssel és szabadságszeretettel megvalósítja az angol számkivetésben végigálmódott ábrándot, a parlamentáris demokrácián nyugvó görög királyságot. Az uralkodás első esztendeje azonban szomorú csalódást hozott György királynak. Tapasztalnia kellett, hogy ami Angliában szép és jó, az nem feltétlenül ugyanolyan Hellénhonban, látnia kellett, hogy a parlamenti demokrácia leple alatt, hogyan züllik rohamosan erkölcsileg és anyagilag egyaránt az ország s a méltányosság és megbocsátás szelleme, amit meghonosított csak arra alkalmas, hogy az évek óta dúló pártviszályok még jobban elmérgesedjenek s már-már féltő volt, hogy Görögország a „bolsevizmus újabb kísérleti telepé“-vé válik. A parlamenti arénában ugyanis a két polgári demokrata párt vívta élethárharcát s így lassan a kommunista párt lett a mérleg nyelve s terrorista tömegeivel igen veszélyes befolyásra tett szert a görög közéletben.

Az események ilyen alakulása következtében a kormány több tagja kezdte hangsúlyozni, hogy gyökeres állampolitikai változásra van szükség, mert különben az ország visszatartatlanul belerohan a bolsevizmusba. Zaviatsianos pénzügyminiszter maga is kénytelen volt kijelenteni, hogy „a háborút követő korszakban kétségtelenné vált a kormányzás parlamenti rendszerének és a gazdasági liberálisizmusnak a csődje és az, hogy ezek a rendszerek képtelenek a háborúból kiemelkedő új szociális és gazdasági szintézishez alkalmazkodni“. A kormány előtt nyilvánvalóvá lett, hogy „előbb-utóbb kötelezővé kell tenni valamennyi foglalkozásnak testületbe való tömörítését, amelyek alapján a társadalom nem osztályok, hanem a termelés keretei szerint tagozódik majd“.

Ezek az elvek szolgáltak alapul a nagy közjogi reform megvalósítására. 1936 augusztus negyedikén György király fájó szívvel, de józan ésszel, félretéve angliai ábrándjait, Metaxas tábornoknak az ország társadalmi és politikai átalakítására teljhatalmat adott, más szóval átváltoztatta az ország irányát a fassizmus síneire. Most, egy esztendő után, minden bizonyítással II. György is megállapíthatja, hogy ez a lépés korszakalkotó volt az új Görögország történetében s amit akkor talán még maga sem hitt: a fassizmussal sikerült a bolsevizmus szá-

kadéka felé rohanó kis országot helyes útra téríteni.

Metaxas diktátor katonasember. A hatvanégyéves diktátor hosszú és változatos utat futott meg a kadétskolától a miniszterelnöki bársonyszékig. A legmaradandóbb emléket kétségtelenül azok a hónapok hagytak benne, amelyeket mint fiatal tiszt Németországban töltött. Ma is ápolja a kapcsolatokat, amelyek vezető német katonatisztekhez fűzik ebből az időből s talán ezért is figyelik francia oldalról sokszor olyan aggódva a görög diktatura útját. Ki tudja — mondják —, hogy ez a személyi barátság nem fog-e a két fassizista állam barátságává szélesülni. — Metaxas végigküzdötte a balkáni háborút s katonai hírnevét itt alapozta meg. Elettének második része már a politikában telt el. Royalista volt s Venizelosz egyik leghevesebb ellenfele. Ezeket töltött száműzetésben s dolgozott a monarchia visszaállításáért. Amikor György király visszatért Görögországba, ő is visszajött. Előbb Demerdis kabinetjének hadügyminisztere lett, majd a miniszterelnök halála után ő lett a kormányelnök. Az ő nevéhez fűződik a fassizmus megvalósítása Görögországban.

A görög fassizmus első legsürgősebb feladata a kommunista metely terjedésének megakadályozása volt. Metaxas nyíltan hirdeti, hogy a kommunizmus elleni küzdelem három eszköze: az állampolgárnevelés, vagy nemzetnevelés, a munkásvédelem és a szegénység és nyomor leküzdése. A görög fassizmus első esztendeje ennek a célkitűzésnek a jegyében telt el. Megvalósították a munkásság berminimát és a magánalkalmazotti minimális fizetést, mozgó bérskálarendszerrel lehetővé tették a fizetéseknek a megélhetési költségekhez való rugalmas alkalmazkodását, kollektív szerződésekkel szabályozták a munkafeltételeket és kötelező döntőbírósi eljárással szüntetik meg az ipari hibákat. A munkajognak ezzel az újszerű, igazán szociális szellemű fejlődésével párhuzamosan halad az öregségi, betegségi, munkanélküliségi biztosítás és a szegényügyi ellátás kiépítése.

A hatalmas lendületű szociális fejlődés alapja a hivatásrendi társadalom kiépítése volt. Az osztályharc által megbukott társadalmat a hivatási ágak szerint szervezték és ezeket a hi-

vatási testületeket szövetségbe tömörítették. Ezek az új szervezetek racionalizálják a termelést és összhangba hozzák a fogyasztással és a társadalmi öntevékenység keretében szabályozzák az ipar, a mezőgazdaság és a kereskedelem belső viszonyát.

Ennek az új korporációs rendnek a sikerei engedték meg a széles erkölcsileg is sikerült megerősíteni. Ma már ott tartanak, hogy megvalósítás előtt áll Metaxas elgondolása, hogy „miként Törökországban, Olaszországban és Németországban, ebben az országban is rövidesen megalakul a nemzeti kormányzó párt, amely a népből fogja meríteni minden hatalmát“.

A diktatura egy évének mérlegéhez hozzá tartozik még, hogy a tíz évre tervezett közmunkaügyi program első része hiánytalanul fejeződött be. A kormány új út- és vasúti hálózatot épített és megkezdte a mocsarak lecsapolását, amelyek helyén, mint Itáliában, itt is, már termékeny területek várják a munkások kezét. Emellett újjászervezte a repülőflottát és a tengeri flottát, megszervezte a polgári légvédelmet s mindennek betetőzésül sok nyugati államot is megelőzve: új, szociális szellemű adórendszert léptetett életbe.

Ez az egyeztetendő mérleg tehát mindenképpen aktív. Megállapíthatjuk, hogy Metaxas egy év alatt erkölcsileg és gazdaságilag egyaránt helyreállította a pártviszályokkal, bolsevista agitációval és polgárháborúkkal felborított egyensúlyt s ma Görögország a legkonzolidáltabb keleteurópai állam.

A görög nép hosszú évek után most aug. 4-én ünnepelt először öszintén, tiszta szívből, most érezte igazán, hogy megszabadult egy fojtogató lidéretől. Ma Görögországban mindenki érzi, hogy ezt a felszabadulást annak köszönheti, hogy Metaxas a keleteurópai tényleges viszonyok tárgyilagos értékelése után levonta a bátor és következetes konklúziót és a tekintélyuralom útjára lépett. Amikor most az egyeztetendő forduló után mi is levonjuk ezt a következtetést, kissé csodálkozva — kissé azonban mosolyogva is állapítjuk meg, hogy az európai liberális sajtó — nemzetiségi különbség nélkül — megfeledkezett Metaxas és Görögország ünnepéről. Nem csalódnunk, ha ennek okát sokkal inkább a haladó „intellektuelek“nek és népront-rajongóknak a jobboldali gondolatból való beteges iszonyban, mint a világpolitikai események gyors torlódásában véljük felfedezni. Metaxasnak nem volt jó sajtója Nyugat-Európában. A görög rendi állam azonban ennek ellenére is életképes és halad a maga útján. S ne felejtsük: Mussolininak és Salazarnak még Metaxasnál is rosszabb sajtója volt s mégis milyen magasban állnak, mondjuk Blum Leó fölött, akiről pedig ugyanaz a sajtó naponta zengett ódákat...

Peti, a kincskereső

A kis Peti elindult titkon:
kincset keresni — úgy lehet —
Kisérője hű Bodri pajtás
s az égen uszó fellegek.

Arkot-bokrot bejárta már...
De apró lába lankadó.
S hogy ráborult a hűvös este
(melangeti bár Bodri teste)
fázva remeg két kis kacsó
s imára kucsolódik össze:
„Vezess haza, én Istenem,
hol jó anyám ölelő karja
(kis testemet ha betakarja)
kincseknél többet ér nekem!“

FODOR VIOLA.

Irodalomszemléletünk kérdésehez

Irta: Dr Buzás Gerő

Ugyanerről a tárgyról cikkezett a minap a kitűnő Rónay György. Hatarozott leszögezései voltak a katolikus irodalomszemlélet síkján, hogy a mostani katolikus irodalomszemlélet „tulzatosan a politika befolyása alatt áll”: hogy a „művek jobb és baloldalisága vált alapkérdéssé”; ugyanígy, hogy a katolikus irodalomszemlélet mezején többször röppen el a sóhaj egy-egy baloldali műről: „szép, de nem a mi világunkból való”. Ami Rónay szerint — „gyermekien tájékozatlan, semmitmondó és önmagának mond ellen”. Annál is inkább, mert ez a gyermekien tájékozatlanság: „összezavarja az irodalom és politika két külön világát”. Majd Rónay e kritikai megállapításai után, a lap-tételként és a katolikus irodalomszemlélet utbagazításaként szögezi le, hogy a „katolikus kritika értékei azonosak a mindenkor esztétikai értékekkel”.

E cikk, elsősorban hozzászólás a Rónay-féle irodalomszemlélethez: másodsorban körvonalazni akarja — e tárgyban és e tételezésben — a katolikus irodalomszemlélet ténylegesen katolikus alapvető tételeit.

I. Az egyébként nagyon tehetséges Rónay, „katolikus” irodalomszemléleti leszögezései — nem katolikusok. Az a „l'art pour l'art” egyik szalon-változata csupán.

Mielőtt állítanunk igazolnók, előre kell bocsátanunk, illetve élesen kell szem előtt tartanunk — a katolikus irodalomszemlélet és értékelés feladatát: minden irodalmi műben, keresnie és igényelnie kell — az igazi értéket. Az igazi (abszolút) értékek pedig legalább is három az összetevője: esztétikai (esztétikai elem), erkölcsi (ethikai elem) és igazság-tartalmi (logikai elem). E hármas sphaerának közös és művészi elkerése — az igaz és teljes érték egyenlege.

a) Így hát téved Rónay, amikor azt írja: „a katolikus kritika értékei azonosak a mindenkor esztétikai értékekkel”. Mert a katolikus kritika értékei nem azonosak az esztétikai értékekkel; hanem azonosak az esztétika etikai logikai értékeivel. Így igen. Amint hogy az autó sem azonos — a szép karosszériával, hanem emellé még egy jó pár egyenrangú lényeges is jár: motor, alváz, stb.

A Rónay állítása a keresztényellenes és kulturgőzös „l'art pour l'art”-nak egyik jóhiszemű katolikus-szinekek lefestett változata.

A „l'art pour l'art” szerint a szellemes művészi ábrázolásban egyedül kellék a — szép: az esztétika. Ez az elrendő, a rajongandó és imádat. Az irodalomnak egyedül feadata. Az európai embernek egyedül célja. Az etikai vagy logikai elem az mellé-es. Sőt, az etikai, mint az esztetika „kerékkötőjétől” egyenesen óvakodni kell. Irodalmi vonatkozásban meg éppen. Az etikátlan és logikátlan „l'art pour l'art” nem állott meg a lejtőn. Következésképpen ráadt önmagához. Hovatovább nemcsak negatív óvakodással került az etikát és logikát, hanem egyenesen pozitív tartalmába tette az etikai rosszat és logikai igazságtalanságot. Egyre tagadhatatlannul ügyelt: hogy mindenkor ráöntse az esztetika kellékeit. Így vonultak aztán be az „örök értékek Pantheonjába” a kifogástalan esztétikai frakkba öltöztetett, logikai igazságtalanság és etikai erkölctelenség. Az irodalom síkján azonban ez nem más, mint az a bizonyos bibliai báránybőr, vagy festett koporsó, amely belül ragadozó farkas és etikai rothadás. Az effélettől Krisztus szerint óvakodni kell. Sokunk szerint: „szép, de nem a mi világunkból való”.

Visszont Rónay írása szerint, aki így vélekedik, az „semmitmondó, gyermekien tájékozatlanságban” leledzik, mert a „katolikus kritika értékei azonosak a mindenkor esztétikai értékekkel”.

b) Egyébként Rónay tévedését saját irásából is igazolhatjuk. Hiszen maga Rónay sem veszi komolyan „l'art pour l'art”-os állítását. Mert amikor szorult a katolikus-kötél az esztétikai kizárólagosság nyaka körül — ő is az etikához és logikához menekül. Mondván: „egy dráma nem azért idegen tőlünk, mert házasságtörés fordul elő benne, hanem egyszerűen, mert rossz, mert hiányzanak a lelkiismeretes művészi megoldás összes kellékei”. Itt Rónay nem esztétikai rosszat ért, hanem etikai, lelkiismeretbeli, amelyik nem vette figyelembe a „megoldás összes kellékeit”. Itt — ebben a mondásban — nehezen lehetne állítani, hogy az „összes kellékek” — kizárólag esztétikaiak. Hiszen Shaw is szabhatna kifogástalan esztétikai köntöst az esztetika „összes kellékeiből” egy házasságtörés testére; de az mégis csak „rossz” maradna: mert hiányzik

belőle az abszolút értékek másik két eleme: a jó és igaz.

c) Ha bölcsészeti göröcs alá helyezük a „kizárólagos esztétikát”, — amely szerint ami szép, az tekintet nélkül a tartalmára is — szép; — akkor, sőt igazán akkor domborodik elő a vérbéli katolikus irodalomszemlélet helyes mivolta: az esztetika, etika, logika szenthármasága, mint az örök és abszolút kritikai értékek egyedüli tartalma.

Való igaz, hogy ami szép, az csakugyan szép — tekintet nélkül a tartalmára. Ez a logikai mozzanat, amelynek láttán ujjongani kezd a szabadelvű félvilág. Azonban a komoly és tartalmasan-mély bölcsészeti kritika nem lelkesedik ilyen könnyen. Mert megfellebbezhetően ki-mutatja, hogy az a szép, amelyből hiányzik a pozitív etikai és logikai tartalom, az csak primitív szépség; gyermekcipőben tipegő semmit-ség, — az örök és értékes szépségek hegymagas lábainál. Akár csak az a pompás díszkötésű könyv, melynek semmi a tartalma, vagy az a széparcu nő, akinek megdöbbenően üres a — lelkivilága. Vannak, akiknek ez is tetszik, sőt tapsolnak neki: de ez a komoly és tartalmas kritika előtt — legkevésbé a katolikus irodalomszemlélet szemében — alig több a szép semmit-ségnél. A legigazibb, a legegységesebb, a legát-rogóbb, a legmagasabbrendű szellem világában — egyszerűen semmitmondó, tartalmatlan szépség. Abban a világban, ahová minden művészetnek, minden irodalom-művelőnek és szemlélőnek törekednie kell: ott, ahol a szép — egyúttal igaz is, s ugyanakkor tartalmas is.

Ösztönösen felhorkanhat a hívő katolikus, amikor észreveszi, hogy az esztétikai szép — tárgyi hazugságot vagy erkölcsi tévedést takar. Ez a szépség már veszedelmes és átkos szépség. Ilyen esethen a hívő katolikusnak lelkiismeretbeli kötelessége: óvakodni a farizeusok széppakolósu kovászától. Legkevésbé, amit megtehet, kijelenteni: „szép, de nem a mi világunkból való”. A krisztusi óvás és utasítás — az irodalomszemlélet terepein is kötelező. Hívő és valóságos katolikusnak mindenesetre.

e) Nem valami szerencsés beállítás Rónay-nak amikor a katolikus irodalomszemlélet mezején, az „irodalmi jobb és baloldaliságot” emlegeti. Mert bár vannak katolikusok, akik irodalomszemléletük gyakorlása közben „összezavarják az irodalom és politika két külön világát”, de ez nem jelenti azt, hogy az illetékes és egyetemes szempontú katolikus irodalomszemlélet (Ardealban pl. a nagyszerű Rácz Károly) is ilyen felszínesen ítél. Még akkor sem, ha katolikusellenes tényezők ezt rólunk így mondják.

Iletékes katolikus irodalomszemléletről általában ílyet állítani — tévedés. Egyszerűen azért, mert a katolikus irodalomszemlélet szemében egy „baloldali” író és írás nem azért el-lenezves, mert az baloldali, hanem amennyi-ben az — etikátlan és logikátlan. Ismételjük: amennyiben. Mert ha etikai és főleg logikai tartalma ép, akkor keblünkre öleljük Juhász Gyulát is. Ez annyira igaz, hogy még azok a katolikusok is, akik egy etikátlan és logikátlan „baloldali” művet elvetnek és indokolásuk — az átütőerejű értelem hiánya miatt — csak annyit és úgy szól: „rossz baloldali”: ezeknél is igazság az, hogy e minősítésük tartalma azonos az etikai züllöttség és logikai hazugság fölötti megundorodással.

Ezek után talán mondanunk sem kell, hogy egy „jobboldali” írás nem azért rokonszenves, mert az „jobboldali”, hanem amennyiben az — etikásabb és logikásabb. Amennyiben. Ez is

HAJNALI CSONAKÁZÁS

Alattam kilencszáz méter mélységl
Égre tartott borongó tótükör.
Köröttem házak s ködös nagy hegyek,
Isten-kéz rajzolta örök büszke kör.

Remeg a tó, jön már a hajnal,
Ilyenkor mindig nagyon nyugtalan.
Tán sajnálja anyját: a tengert
S azt, hogy tőle olyan messze van...
Nézd, most a kőd futva menekül,
A hegy mögül előrohan a nap,
Fölöttünk elcsattan az új utolsó csókja
S hallihóznak az aransugarak...

PUSZTA SÁNDOR

(Zell am See).

* Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe béműködésnél, aranyeres hántalmaknál és emésztési zavaroknál, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. Az orvosok ajánlják.

annyira igaz, hogy enélkül ellenszerevéssé válik a — legjobboldalibb hitleri mű is. De ezzel és így, ott vagyunk a hármas dimenzioju katolikus irodalomszemléletnél.

II. Ezek után már, szinte fölösleges is újabb leszögezünk, az egyetemes szempontú katolikus irodalomszemlélet alaptörvényét: az esztétika, etika, logika hármasságának művészi egységét.

Hogy az ilyen alaptörvényű irodalomszemlélet a legtartalmasabb, a legkulturább, a legörökérvényűbb, azt nem nehéz igazolnunk.

1. Cáfolhatatlanul igaz, hogy az esztétika, etika és logika vonatkozásai a valóságok rendjében, csodálatosan összefüggnek. Hiszen ami igaz a logikában, ugyaz jó az etikában, szép az esztétikában: sőt egészséges a szellem és a test higiéniájában is. Mászóval, nemcsak negatív igaz, hogy a művészi szép kizárólagos soha a-lós ellentétben nem kerülhet a jóval és igazsággal; hanem pozitíve is igaz, hogy a művészi szép, amely mögött tényleges igaz (logika) és jó (etika) tartalom van, az feltétlenül — érték. Azt a katolikus irodalomszemlélet csak ujjongással fogadja.

2. Tény, hogy az irodalom, mint a kavargó élet egyik kifejező és lerögzítő megnyilvánulása, akkor áll hivatásba magaslátán, ha a zajló történe-ségeket, életjelenségeket, vagy azok lélektani összefüggését, elvonatkoztatott tartalmát a maga hamisítatlan adottságában fejezi ki: vagy leg-alább is a gondolkodás törvényének megfelelően. De ez mi más, mint — logikai igazság és etikai helyesség: ami ha ragyogó köntöben jelenik meg (ha szépen is) akkor ott kavarog a legtartal-masabb, legzibb, legszebb élet, illetve annak rögzítése: a szép irodalom, az igazi irodalom, a jó irodalom. Ami a tartalmas ember — igénye. Ami a kevésbé tartalmas ember — névelője. Ami a katolikus irodalomszemlélet — egyedül eszményképe

3. Hogy a katolikus irodalomszemlélet — tartalmassága mellett ma a — legidősebb is: tanubizonyosság szólaljon meg — egy közéleti és egy irodalmi nagyság.

a) Két évvel ezelőtt dr Gyárfás Elemér szenátor, a tg.-muresi Kemény Zsigmond Társaság 1935. december 8-iki diszülésén, a következőket mondotta: „Az ardeali magyarságot ma az az egy érdekli, hogy létét a földön biztosítani tudja-e és ha igen, mit kell ezért tennie? Erre irányuló célkitűzéseket intuitíve meglátni, köztun-yuló célkitűzéseket kivánatos és tetszetős ruhában fejtőztetni, s ezzel néjünknek az önmagában s teni, — meggyőződés szerint ez ma a felada-t, de egyben életérdeke is az ardeali irodalom-nak és irodalom szemléletnek”.

b) A nemrég köztünk járt Zilahy Lajos szintén odanyilatkozott e kérdésben, hogy az író-nak ki kell tárgatnia az esztetika elefántcsont-tornyát és vállalnia kell az élet logikai igazsá-gát és erkölcsi erőinek felharsonázását.

— E két nyilatkozat mi más, mint az álta-lunk kifejtett katolikus irodalom-művelésnek és — szemléletnek izgató sürgetése, hogy a szép iro-dalmi köntös (esztétikai elem) jegyében írja és olvassa az irodalom és irodalomszemlélet, a mi vajudó és sodró életünknek tényleges előnyeit és hátrányait, veszedelmes megfeneklést és előbb-rejtését (logikai elem); valamint tájrák fel bāt-ran lélektani felfedezéssel a gatlások lelkigyöke-reit és beidegzett megvastagodásait; s mutassa-nak ra profétai intuitív erővel azokra a lelki energiákra és utakra (etikai elem), amelyek ér-telmükben elizagítanak és akaratumkban előre-lendítenek a — „jobb, a szebb, az igazabb élet felé”.

Befejező gondolatként csak annyit: amint távol áll a katolikus irodalomszemlélettől az etikátlan és logikai igazságot semmibevevő esztétikai kizárólagosság, éppugy távol áll az a „katolikus irodalomszemlélet” és „írás” amely csak etikát — igényel és nyálaz; az, amelyik elsikkasztja az élet logikai igazságát; az, amelyik a esztétikát, az esztétikai szépet, valami bántó és ordító tehetetlenséggel — mellőzi. Ennek az erőtlén, tehetségtelen, álszeméremből és álszentségből élet-történet hamisító „irodalom-kalmárokknak” a leg!esebb hadat kell üzenni. Mert már éppen eleget kompromittáltak a kato-likus irodalmat. Bosszantó korlátozással fejejtik, hogy nemcsak az etika isteni, hanem isteni: a logika is és az esztétikai is.

Ha bűn az esztetika kedvéért elsikkasztani az — etikát: és logikát: képpúgy bűn, az etika kedvéért semmibe sem venni az irodalomban az —esztétikát. Mert áll a tétel: esztetika, etika, logika, az a három sarok, amelyen kigyul a tar-talmas és mély irodalom és irodalomszemlélet — elektromos ián-pája

Világpolitikai arcélek

Ciano gróf

Irta: Csiszár Béla

Ciano gróf olasz külügyminiszter legközelebb Londonba érkezik, hogy Chamberlainnel személyesen beszélje át az angol-olasz közeledés kérdéseit. Star, London.

A köztudatban, noha Ciano gróf az év első felében elfordult sűrű külügyminiszteri utazásokban gyakorta szerepelt, nem tudnak többet róla, mint azt, hogy Mussolini miniszterelnök, a nagy Duce veje és aránylag rövid pályafutás után került a fasiszta Itália egyik legelőkelőbb minisztériuma élére.

Pedig Ciano gróf mögött fiatal kora ellenére máris igen érdekes múlt áll, eseményekben és változatos történetekben bővelkedő életútja, olyan pályafutás, amin Európában kevés, vagy tán egyetlen külügyminisztere sem ment még át a Cianoéhoz hasonló rövid, alig másfél évtizedes időszak leforgása alatt.

Ciano gróf, vagy teljes nevén, Galeazzo Ciano di Cortelazzo gróf még egészen fiatal ember. Mindössze harmincnégy éves. 1903 március hó 18-án született Livornóban, a tirrheni tenger egyik kikötővárosában. Ősei évszázadokon át összenőttek a tengerrel. Nagyszerű hajósisztek és tengerészek kerültek ki soraik közül, akik nem egy fényes haditénnyel örökítették meg nevüket a Ciano grófok családi krónikáiban. Galeazzo atyja, Constanzo Ciano is tengerész-ként volt. Nevét a világháború alatt egyszerre közismertté tette fényes pólai haditette. Egy kis bárkán belopózott Pólabá és elűllyesztette az osztrák-magyar monarchia egyik nagy hadihajóját. Az olasz uralkodó ezt a fényes cselekményt a legnagyobb olasz hadi kiüntetéssel honorálta.

Amikor Mussolini a fasiszta mozgalmat megindította, Constanzo Ciano az elsők között volt, akik a mozgalomhoz csatlakoztak. Fia ekkor még alig tizenhat-tizenhétéves, de máris a Duce feketeingesei közt verekszik a kommunistákkal, járja a városokat, résztvesz a mozgalom dicsőséges és szomorú mozzanataiban s büszkén menetel a cohorsok soraiban, mikor a Duce Róma ellen vonul és a király megbízza a kormányalakítással. Atyja nem sokkal később elnöke lesz a fasiszta új képviselőházaknak, fia pedig újságíróként ment. Vonzotta ez a pálya a maga nagy, zsúfolt lehetőségeivel, szédítő arányával és így gondolta legmegfelelőbbben szolgálni a fasiszmus eszméit és nagy nemzetnevelő gondolatát.

Először a *Nuovo Paese* című lap szerzőtette munkatársai közé. Innen rövidesen az *Impero*, majd a *Tribuna* kötelékébe került. A *Tribunától* hívja el Mussolini az akkor már neves ifjú publicistát lapjához, a *Popolo d'Italia*hoz. Ciano ezidőtájt irodalmi tanulmányokkal is foglalkozott. Főleg a színpad érdekelt. Írt két darabot is *Felicita d'Amleto* és *Fondo oro* címen, de a daraboknak nem volt nagy sikerük, ezért az ifjú drámaíró hamarosan nálat is fordított a darabírásnak. Különbösen sem volt ideje, sem alkalmá ilyenfajta studiumokhoz, minthogy fontos feladatokra szemelték ki. 1925-ben a fiatal hírlapíró hátat fordít az újságírásnak is s diplomáciai szolgálatba lép.

Mussolini kívánsága ez, aki meglátja az ifjú újságíróban a nagyobb feladatokra érdemes embert. Különböző iskolákat akar végigjárni vele, mielőtt a kiszemelt posztra állítaná. 1925-ben, huszonkétéves korában kinevezik a riodejaneiroi olasz nagykövetség sajtóattaséjává. Később követségi attasé, majd egy esztendő múlva Buenos Airesbe kerül, ujaabb egy év múlva pedig a vatikáni szentszéki követséghez osztják be. A következő állomáshely — Kína. Itt a sanghaji incidenssel kapcsolatban

fontos szerephez jut. Őt választják meg a népszövetségi vizsgálóbizottság elnökének. Kinából a harmincas évek elején visszatér Rómába. A fővárosban a miniszterelnökségen kap fontos beosztást. Erre az időre esik mélyebb megismerkedése a Duce leányával, Eddával. Már előbb is többiben látta, de csak futólag. Most végzetesen beleszeret s a fiatalok boldogsága útjába maga a szigorú apa sem górdít akadályokat. Ciano gróf rövidesen megtartja esküvőjét a nagy államfő legszökebb és legkedveltebb leányával.

1933-ban Olaszországot Ciano képviseli a londoni világgazdasági konferencián. Szereplése rendkívül kellemes benyomást kelt. Még ugyanannak az évnék a nyarán Mussolini sajtófőnökké nevezi ki. Új szerepkörét rendkívül nagy lelkesedéssel, diplomáciával és tapintattal látja el. Működéséhez sok érdekes és eleven újítás fűződik az állam és a sajtó viszonyában. A következő évben Mussolini megbízza a sajtó és propagandaügyi államtitkárság vezetésével. Mikor az államtitkárságot önálló minisztériummá fejlesztik, Ciano gróf miniszteri rangot kap és továbbra is az ő kezében összpontosul a sajtó és a propagandaügyek nagy és széleskörű hálózata.

Ciano gróf már sajtófőnök korában híres volt arról, hogy Mussolinihoz hasonlóan rendkívül sokat és pihenés nélkül dolgozik. Reggeltől késő estig hivatalban volt, tárgyalt, intézkedett, utasításokat adott, maga nézte végig az összes fontosabb külföldi lapokat, a szerkesztőségek egész sorával tárgyalt egymásután s közben még arra is maradt ideje, hogy egy-egy cikket lediktáljon az olasz lapok számára. Nem volt nagyképu hivatalnok, bárki bármivel bemehetett hozzá, a belföldi újságíróknak és a külföldi lapudósítókknak egyként bármikor rendelkezésére állt. Rokonszenves, kedves és szívélves modorával valóságos elbájolta azokat a külföldi újságírókat, akik információkért fordultak hozzá.

Az olasz-abesszin háború kitörése előtti időkben Ciano gróf intézte az egész országra

kiterjedő felvilágosító hadjáratot. Mikor a háború kitört, az elsők között volt, akik az abesszin frontra siettek, noha több okon élvezhetett volna mentességet. Végigküzdötte a háború s repülőszázada, a *La Disperata* a háború egyik legfontosabb harci tényezőjévé nőtte ki magát. Emlékeztetek nagy légi bravurjai, az addis-abebai felderítő út, az ellenség lövése géppuskával közvetlen közélről és még sok más nagyszerű haditeljesítmény.

A háború befejezése után Ciano diadalmában mentetve tért vissza sógoraival Mussolini két fiával Rómába. A Duce most már elérkezettnek látta az időt arra, hogy az elsőrendű iskola után a rajvonalba, döntő pozícióba helyezze a fiatal Ciano-t. 1936 nyarán Olaszország külügyminiszterévé nevezlette ki (odáig Mussolini maga vezette a külügyi tárcát Suvich Fulvio államtitkárral). A kinevezés Európaszerte nagy feltűnést keltett, ami érthető is volt, hiszen harmincegyéves fiatal külügyminiszterrel alig, vagy egyáltalán nem dicsekedhetett eddig az európai diplomácia. Ciano azonban csakhamar megmutatta, hogy méltó a bizalomra és a külügyminiszteri székben is egyéniség marad s tehetséges államférfiúnak bizonyul még az olyan nagy ember árnyékában is, mint az olasz miniszterelnök, Mussolini.

Külügyministersége legfontosabb feladatának a német-olasz viszony teljes megjavítását és a baráti együttműködés kiépítését tűzte ki maga elé. Ez teljes mértékben sikerült is a fiatal külügyminiszternek. Berlini útja ékes bizonyossága és nyilvános demonstrálása volt az e tekintetben elért eredményeknek. Következő látogatása Bécsbe szolt, ahol a római jegyzőkönyveket aláíró államok értekezletüket tartották. Majd Budapestre látogatott el. Mindkét ország fővárosában nagy és meleg rokonszenv fogadta a bemutatkozó ifjú államférfit. Ciano gróf tavasszal Belgrádban járt, ahol látogatása megkoronázása volt az olasz-jugoszláv meg egyezésnek. Ciano alatt javult meg nem várt mértékben az olasz-török viszony is. Ugy hírlik, hogy ősszel Ankarába is ellátogat. Nagy feltűnést keltő útja lesz, amennyiben megvalósul, londoni útja. Londonban régen járt olasz külügyminiszter. Mindenesetre azonban olyan még nem, aki már a birodalommal előlépett Olaszország külügyminisztereként érkezik. Bizonyos, hogy az olasz-angol közeledés sok reménnyel és sikerrel kecsegtető folyamata Ciano külügyministersége alatt a két ország szoros és szívélves barátságát, együttműködését hozza magával.

Az angol nemzet gyermeke:

Erzsébet, a világbirodalom jövő királynője

Londonból jelentik: Ahányszor az angol királyi pár megjelenik a nagy nyilvánosság előtt, ott van a társaságukban egy fiú és egy kislány is, aki vidáman mosolyogva intget a londoniak felé.

Ez a gyermek: Erzsébet trónörökös, akit az angolok a „nemzet gyermeke” névvel becéznek. Ma mindössze 11 éves. De ő a legnépszerűbb kislány az egész világbirodalomban s mióta trónörökös lett, az Erzsébet név szokatlannal népszerűvé lett Angliában s szinte minden második családban található ilyen nevű kislány.

A Birodalom trónjának örököse 1926 április 21-én született. Akkor még élt és uralkodott a nagypapa s a velszi herceget tekintette mindenki a trón örökösének. Azóta nagyot változott Anglia bel- és külpolitikája, a nagypapa halála után példátlanul érdekes

változások történtek az uralkodócsaládban is és Albert herceg és Lady Elisabeth leánykájából egyszerre trónörökös lett.

A kis királykisasszony tizenegy esztendeje úgy pergett le, mint a többi angol hercegnőké. Talán azzal a különbséggel, hogy az öreg dajka, aki vigyázott rá, Albert papát és Edward bácsit is dajkálta s Naninie hűséges, öreg szeme féltve őrizi ma is a kis királykisasszony minden lélegzetét.

De azért a kis Erzsébet hercegnő az öreg dajkánál mindég jobban szerette a nagymamáját, Mary királynét, aki gyönyörű meséket tudott neki mondani skót kastélyokról és jóságos hegyi tündérekéről.

Ma már kezdi felfogni, milyen fontos, nagy és nehéz szerep vár rá egykor. Tudja, hogy királynő lesz belőle. De ez csöppet sem befolyásolja vidám, gyermeki kedélyét. Van egy gyönyörű, öt méter magas, villannyal, telefennal és rádióval felszerelt babakája, amelyet Cardiff városa ajándékozott neki, ebben játszik, ebben uralkodik.

Igy él a világbirodalom trónörököse, aki egyébként kitűnő tanuló is és a sportokat is nagy kedvvel műveli.

Asszonyok dolga

Milyen lesz az őszi divat?

— Párizsi levél —

Szemünk előtt tarka kaleidoszkopként cikázik a Párizsban bemutatott sok kollekciónak színes forgataga. A divattervezők a legzseniálisabb festő, a Természet színpalettájától kölcsönözték a színeket, s az őszi verőfényben pompázó erdő, a hervadó lombok, a sárguló avar színeiben lebbennek végig a mannekenek a terméken. Lassanként kikristályosodik bennünk az új őszi divat jellegzetes képe, és már látjuk, hogy forradalmasító újításoktól az idén nem kell tartanunk.

A sziluett: széles váll, karcsu derék. A szoknya hossza lényegesen nem változott.

Délelőtti ruhák.

Délelőtti ruhák anyagául a puha, selymesen csillogó gyapju, a poróz szövetek, a jersey szolgál. A mindig elegáns klasszikus angol kosztümök mellett nagyon kedvelik a háromrészes délelőtti komplekát amelyek egyenes, szűk szoknyából, rövidujjú mellényből és csipőig érő kabátból állnak. Sok színes kombinációjú kosztümöt látni, néha a mellények antilopból, vagy szőrmeből készülnek. Színes kis gyapjusálak, vagy szörme díszítik az ensemblékat. A szörme rendkívül divatos és nagyon originalis megoldásokat látni a szőrmedisz alkalmazásánál. Nagy szőrmezsebek díszítik a ruhákat, amelyek a kabáton alkalmazott nyíláson áthuzhatók, mindjárt a kabát szőrmezését képezve. Az őszi modelleken többnyire vagy a gallér, vagy a kézelő készül szőrmezéve. Divatos szőrme: a perzsia, a hermelin, az ezüst és kék róka és a meleg barnaszínű szőrme minden fajtája. A délutáni kabátok nem átmenősek, leginkább rókagallérral készülnek, sokszor a szőrmezés a kabát egész hosszán végigfut, vagy az alját díszíti széles szőrmezegély. A szőrmekepek csikozása függőleges, a rókakepeken is hosszában van a róka feldolgozva. Érdekesen hat a délutáni kabátok hátán végighaladó széles szőrmezcsík.

Délutáni ruhák.

A délutáni ruhák selyemből, lencsipekből és vékony, puha bársonyból készülnek. Volt egy nagy szép fekete túll délutáni ruha, a hossza bokáig ért, a szoknya két körülplisszírozott fodorból állt. A délutáni ruhák felsőrésze erősen redőzött, s közös vonásuk, hogy gazdagon vannak díszítve. Sok ruha nyílásán átfűzött gyöngyör, selyemzsinór, vagy fémlánc kandikál ki, perzsiadisz is nagyon kedvelt dekoráló motívuma a délutáni toaletteknek.

A koktéluhák bokáig érnek és csillogó

gazdagságukkal lepnek meg. Fényes lamé, ezüsttel átszőtt anyagok, zorzsett, muszlin polgárjogot nyert a koktélparkon.

Cipők.

Nappalra változatlanul a kombinált cipő divatos. A sokáig elhanyagolt beige-szín az őszi divatban a barna cipők kiegészítő színeként újra szerephez jutott. Az estélyi cipődivat kizárólag a szandálformára szorítkozik, a divatos estélyi szandál egy-két keskeny ezüst-, arany-, bársony- vagy selyemcsikból és egy hihetetlenül magas és szinte tüvékonyságu sarokból áll.

Kalapok.

A kalapok az ég felé törnek, jóformán mind arconkivüliek és a frizura nagyrészt szabadon hagyják. Pikánsak, kicsik, sokszor turbánként fonódnak körül a fején, a structoll mint a katonák csákóján, dacosan mered az ég felé, egy kis fekete filtekön a kiterjesztett jégmadárszárnyak a sztratoszféra felé akarnak libbenni, minden függőleges. Érdekesek a régi hollandiai mesterek stilizált bársonysapkái.

Nagyon dekoratív az estélyi fátyol, amelyet színes virág erősít a frizurához. Párizsban nagyon szeretik és az ősz folyamán bizonyára nálunk is sikert fog aratni.

Estélyi toalettek.

Az őszi kollekciónban a legnagyobb hangsúly az estélyi toaletteken van. Nagy estélyeken, elegáns premiereken az ezeregyéjszaka káprázatos pompája fog meglevenedni, annyira csillogó, diszes az ideai estélyi ruha. Nehéz aranyszövetek burkolják a karcsu termeteket, bágadt fényben csillog a gyöngyhímzés, dus redőkben hull alá a habkőnyű muszlin. Egyesek a turnür életrekeltségén fáradoznak, van, aki Mme Recamieret akar a nőkből varázsolni, s a csipővonalat egész magasra helyezi. A megszokott szörmebelépők között pikáns borzongással veszünk észre egy fehér, hermelin belépőt, melynek manzsettája érdekes kontrasztként ezüst rókából készült.

Ime egy kis horoszkóp az őszi divatról, amelynek titkait hét lakattal őrzik a párizsi divatszalonokban. Pár napon belül azonban bizonyosan felpattannak a jól lezárt lakatok s a szebbnél-szebb ruhaesodák, amelyek a nagyszerű párizsi divatkreátorok tervező termeiben s műhelyeiben születtek — elindulnak hódító utjukra.

Az első hűvös őszi napokra ismét divatbajöttek a kötött gyapjú kabátok, amelyek nagyon színesek és mindenféle ruhához alkalmasak, ha nyugodt és pasztelles színűek. Az idén főleg a „zippzárás” zsebekkel készülők divatosak.

* Az arcbőrt elcsufító számos tisztátalanság, mint gyulladásoos pirosságok, pórsenések és psztanások, amelyek elégtelen emésztés következtében támadnak, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltűnnek. Az orvosok ajánlják.

Tudnivalók a háztartás körül

*

Szövetruha tisztítása. Szövetruhát legcélszerűbben langyos szalmiakoldattal lehet felfrissíteni. Egy liter vízre egy evőkanál szalmiak-szeszt kell számítani. A ruhát vasalódeszkára terítjük és az oldatba mártott érdesszőrű kefével kikéféljük. Nedves ruhán keresztül vasaljuk.

Rézedény tisztítása. Rézedényt nagyon szépen lehet tisztítani reszelőforgáccsal.

Szőnyegek felfrissítése. Kókuszszőnyeget, ha már kissé megkopott, szappanos vízzel tisztítsuk át, utána pedig tiszta vízzel öblítsük át, de csak félig szárítsuk meg, azután kenjük be egyenletesen megfelelő színű anilinfestékkel.

Bőrbutor tisztítása. Benzinnel és spiritusszal kezeljük a kissé kopottas bőrbutort, ezután pedig töröljük át hígított cserzőanyaggal, amelyet megfelelő színű bőrfestékkel keverhetünk. Ha ezt a műveletet is elvégeztük, kenjük át jó bőrszírral.

Robbanás

a techikában és a háztartásban

A cukorpor és a lisztpor is katasztrófát idézhet elő

Robbanás! Ma úton-útfélen halljuk ezt a szót. Bomba robban Spanyolországban, bomba robban Távolkeleten, merényletet követnek el Irországban és Lengyelországban, felrobban a repülőgépmotorja s a pilóták és utasok széné égett holttesteit szedik ki a romok alól. Megborzad az emberben a lélek, ha erről a sok robbanásról olvas és csak kevesen gondolnak arra, hogy nemcsak a haditechnikában és túlfűtött motorokban történhetnek katasztrófális robbanások, de az ipar, sőt a háztartás terén is.

Nemcsak a puskapor, a dinamit és az ekrazit robbanhat, de a gáz, sőt a szénpor is. Olyan gyárakban, műhelyekben, ipartelegeken dolgozó munkások, ahol benzinnel és gázzal dolgoznak, nagyon jól tudják, mennyi balesetet idézhet elő e könnyen gyúló anyagok robbanása.

Szénbányák mélyében egy köbméter levegőben 17 gramm szénpor lebeg s igen könnyen felrobbanhatnak s meggyújthatják a levegőt, amelyben — mint mondani szokták — szén-gáz van.

Ehhez hasonló robbanások történhetnek a malmokban is, mert a szénporhoz hasonló robbanókeverék áll elő, ha a cukorpor, a lisztpor, sőt, ha az alumíniumpor megfelelő arányban keveredik a levegőben. Különösen a malmok ismerik

a lisztpor robbanásának veszedelmét. A háztartások sem mentesek a robbanás veszélyétől. A családi otthonokban főleg a benzin és a gáz robbanása idézhet elő katasztrófát és ezért olyan szobába, ahol például benzinnel tisztítanak, nem szabad égő gyufával bemenni.

A gáz okozza a legtöbb bajt. Megtörtént már, hogy a mentőket gázmérgezésekhez hívták ki. A lakás tele volt kiömlött gázzal és amikor a mentők becsengettek az előszobáján, a villanycső színté láthatatlan szikrájától meggyulladt és felrobbant a gáz.

s tetőzte a gázmérgezést még súlyosabb katasztrófával.

Ezért ajánlatos otthon is óvatosnak lenni, mert soha sem tudhatja az ember, vigyázatlansága mikor okozhat tömegkatasztrófát.

Színes pósta

Szívdobogás Angliából — Amerikába. L. H. Thomas angol rádiókutatónak sikerült a London melletti Thornton Heathon lévő magán rádióállomásáról szívdobogást Amerikába közvetíteni. A kísérlethez a londoni King's College laboratóriumában dr. Henriques által készített különleges phonostetograph készüléket használt, mely a szívdobogásról gramofonfelvételt készít és az érési hangot sokszorosán megerősítve adta le. Tíz méteres hullámhosszon közvetített szívdobogást az Egyesült Államokban négy szakértő fogta fel és egybenhangzóan megállapították, hogy a leadás nemcsak világosan hallható, de orvosi célokra is használható. A kísérlet azt mutatja, hogy nemcsak a megvalósul az „orvosi vizsgálat rádió útján” álma, midőn sok ezer kilométer távolságban lévő szakorvos rádióon hallgathatja másik világ részben lévő betege szíverését.

Amerika legjobban öltözködő férfiai. A amerikai szabószövetség megállapítása szerint az Egyesült államok legjobban öltözködő férfiai: 1. Roosevelt elnök, aki „ellenállhatatlan” szalonkabátot viselt, amidőn másodszor avatták elnöké. 2. Fred Astaire, az angol táncművész, aki „megtanította az amerikaiakat, hogyan kell az elegáns frakkot viselni”. 3. Arno Peter, az ismert torzképrajzoló. 4. Enzo Fiermonte, az olasz ökölvívó, aki J. J. Astor özvegyét vette feleségül.

Bajorországban az erdős hegysek között andalogva, különös fekete pillangóra akadt egy müncheni író. A nehézkes, cifraszárnyú lepke, amely fekete fecskefarkú pillangó volt, sikerült is elfognia. Az író azonban sajnálta a ritka példányt megölni, mert azt gondolta, hogy legfeljebb néhány márkát kaphat érte, így hát visszavetette a pillangó szabadságát. Csak Münchenbe visszatérve, tudta meg, hogy a világ lepkegyűjteményeiben ebből a pillangóváltozathoz mindössze három példány ismeretes és hogy a különösen ritka állatért 4000 márkát kaphatott volna.

Isztriában egy vámtisztviselő állandóan a parasztoktól szerezte be tűzfeszültségét, amelyet a konyhában ezírtott ki. Nemrégiben öt éves kislány íjját akart csinálni és ehhez való hajlítható fát keresett. Talált is egy tarka botot, amely hajlíkonyságánál fogva a nyíllováshez igen alkalmas volt. A kislány meghajlította a botot, zsinórt kötött a két végére és nagyon örült a szerencsés leletnek. Apjának véletlenül feltűnt a tarkára festett bot és amikor jobban megnézte, rémülten vette észre, hogy a kislány egy keményre fagyott viperát tart a kezében. Gyorsan elkapta tehát az íjját kislány kezéből és a tűzhelyre dobta. A vipera a melegtől azonnal felébredt és leugrott a tűzhely tetejéről, de még nem volt elég mozgékony ahhoz, hogy az apa idejében agyon ne verhesse. A parasztoktól valószínűleg mohos fadarabnak nézték a megfagyott viperát és az így került az eladott fa közé.

Hálókocsik függőponyvággal. A francia vasutakon új, igen olcsó hálókocsikat rendszeresítettek, amelyekben ágyak helyett függőponyvákban alszanak az utasok. Egy-egy fülkében hét ponyvát helyeztek el, a haladási irányra merőlegesen. Négy erős lécz tartja a ponyvát és az egész alkalmas volt az oldalfalakra függesztik. Az újszerű kocsikat próbáképpen a párizs—lyon—avignon vonalon vették használatba, ahol sok kiránduló közlekedik. Ha az újtás beválik, akkor a kocsik számát szaporítani fogják.

Szelektív üzenetek

E. Sz. 115. A kérdésre vonatkozólag legjobban a nyugdíjgyűjteményekkel foglalkozó ügyvédhez méltóztatik fordulni. Mi úgy gondoljuk, hogy ha az édesanya Önöknél látogatásban van, az nem jelenti, hogy állandóan vidéken is lakna, tehát ha városi bejelentett lakása van, azt, mint bárki más, rövidebb-hosszabb időre el is hagyhatja, hogy rokonait meglátogassa. Mindenestre ügyvéddel kell beszélnie.

KERESZTREJTVÉNY

31. (274.) szám.

Beküldte: Fazekas Sándor

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	15						16	17					
18				19	20	21				22			23
24			25	26						27		28	
29			30	31	32				33		34		35
	36				37				38			39	
40	41								42				43
44								45		46			
47			48				49		50		51		52
53	54				55					56		57	
58					59	60				61			
62			63	64					65			66	
67			68						69		70		71
		72						73		74			75
76							77		78		79		80
	81					82				83		84	
85						86						87	

A rejtvény 18., 25., 27. és 23. függ. sorában egy kérdés van elrejtve. Megfejtésül a kérdésre feleletet kérünk. A legtalálabb felelet beküldője kapja a jutalmat. **Beküldési határidő: szept. 9.**

Vízszintes sorok:

1 Az ősi vallás főpapja. 8 Hamisítvány. 15 Igyekvő. 17 Vissza operettim... orgonák. 18 Vissza a hal lesz belőle. 19 G pótlással hajító fegyver. 22 Idegen tehén, magyar névelővel. 24 T-vel sokat emlegetett exkiralynő. 26 A barnaszörű disznónak némely helyen így mondják. 28 Ekcserevel időmérő. 29 Ena magánhangzó. 30 Asvány. 32 Talál. 33 Szarvasborjú. 35 Ismert író monogramja. 36 Nem szabad. 38 Valódi. 40 Beisőség. 42 Melegen tűző nap; „nap” betűi keverve. 44 Elkésér. 46 Nagy víz névelővel. 47 helyrag. 48 Névelő tárgysetben. 49 Ekkal vizinóví. 51 Nyájörző komondorok viselik. 52 A. G. magyarul. 53 Hibás n'kii. 55 Hajlíthatatlan. 56 Guma. 58 Vissza k pótlással hittagadó. 60 Moser mássalhangzó. 61 Haragos. 62 Kutat, mássalhangzó. 63 Ősi név. 65 Vigyazz kocsi, lyukas a... 66 Z. T. A. 67 Idegen birtokos névmás. 68 Hősköltevény. 69 Nem szegegy a jampolgar. 71 Vissza egyáltalán nem szűk. 72 Hibás idegen fül. 74 Energia. 76 A primadonna. 77 Fűg. 79 Idehaza. 81 Olasz folyó. 82 Rovar. 84 Vissza Matuska gyakran emlegette. 85 Ennek senki sem örül a ruháján. 86 Ősi gyászszertartás. 87 Főzéshez szükséges.

Függőleges sorok:

2 Tenger. 3 Láb része. 4 A kis Olga. 5 N. G. 6 Operett herceg. 7 Vissza kerekfejű. 9 Az ezerlelesnek így is mondják. 10 Tiroli folyó. 11 Vissza igeikötő. 12 Régi férfinév. 13 A hatvanas évek költője. 14 Vissza tutti... 16 Kutat. 18 A kérdés kezdete. 20 Idegen rosez. 21 Lear helyesen kijelvtve, ford. 23 Folytatása a függ. 27-nek. 25 Folytatása a függ. 18-nak. 27 Folytatása a függ. 25-nek. 30 Vallási szertartás. 31 Vissza nagyit. 33 Ilyen verseny is van. 34 Sok vér. 36 T. L. B. 37 Vissza figyel. 38 Ezt nehéz huzni. 39 Fehernemű. 41 Kezdetkor. 43 Méhész kellék. 45 Európai főváros. 49 Tagadó szó. 50 Idegen névelő. 54 Kötet mássalhangzó. 57 Z. G. Z. 59 E tréfa. 61 Ujzeland őslakója. 64 Előde. 65 K. D. E. 68 Hozzáér. 70 Hazai hegyesoros. 72 Szájviz márka. 73 Hires admirális volt. 75 Ekpótlással baja van a gyomrával. 76 Ezt fizetni kell. 77 Értéktelen valami. 78 Akadály. 80 Mint a 4. függ. 82 Vissza szibériai folyó. 83 Görög betű.

29. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 1. Adjon Isten, ami nincsen. 54. Hallod-e te kőrosi lány. 71. Kukorica görbe málé. Fűg.: 1. Aba. 29. Okos vő. 31. Söhajtok. 75. Ekel. **Megfejtettek:** Csibi Lenke, Szabó József, Kiss Kálmán, Papp Mózes, Jámbor Kálmán, Ráduly Gyula, özv. Záknoffy Antalné, Beneték Judit, Mésztrik Kató, Dombrády József, Dombrády Ferenc, Páll V. Géza, Páll Béla, Páll Jenő, Bucs József, Szalai Irén. A jutalomkönyvet **Bucs József** nyerte el. Elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

R. Gy. (Gheorgheni). A rejtvényeket örömmel várjuk. Előre is köszönet értük.

TURISZTIKA

Kirándulás a Nagy Sándor barlanghoz. Soc. Turistilor Vulturii-Sasok turista egyesülete folyó évi szeptember hó 5-én, vasárnap reggel 6 óra indulással Dobrest—Vida-rét—K. Nagy Sándor barlanghoz rendeznek kirándulást, az ut gyönyörű, míg a barlang az összes bihori barlangok közül a legszebb. A turakérelők egyik legszebb kirándulásai közé tartozik. Részvételi díj tagoknak 65 lei, vendégeknek 85 lei. Jelentkezni lehet a szokásos helyeken.

Társas kirándulás Radnára. A kiasszonyonapi radnai bucsu összeesk a Vulturii-Sasok szeptember hó 7-én (kedden) és 8-án (szerdán) az Aradhegyaljár rendezendő társaskirándulással. Indulás szeptember hó 7-én reggel 6 órakor Salonta—Arad—Radna—Soimos—Cetea—Radna—Lipova—Baile-Lipova—Radna—Arad—Salonta—Oradea útvonalon. Végig mennek Aradhegyalján, Radnán 7-én megtekintik a bucsujáró kegytemplomot és a ferencendi barátok rendházát, a kálvariát és a kilátót, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik Lipovara és a Mures völgyére, majd felmennek a solmosi váromokhoz, onnan Lipovara mennek át, ahol megtekintik a várost és ki-mennek a gyönyörű fekvésű szénsavas fürdőbe, Baile-Lipovara, ahol elszállásolják a kirándulókat. 8-án visszatekintnek Radnára, ahol országos bucsu lesz. 8-án délután bemennek Aradra. Este 7 órakor indulnak haza. Részvételi díjakat tekintettel arra, hogy a kirándulást közkívánatra rendezik meg és az nem munkaszünetes napokra esik a következőképpen állapították meg: ha 25 résztvevő jelentkezik, akkor 245 lei, ha 30 személy volna, úgy csak 200 lei a részvételi díj, amelyben a viteldíjon kívül a szállodai szállás díja is benne foglaltatik.

Megyesi Schwartz Antal dr.
Az isteni kegyelem Anyja
 „Elmélkedések Szűz Mária kegyelmi életéről.”
 Ara 90 lei és portó
Kapható: könyvostályunknál

Az idegesek rövid életük!

Eszrevette-e Ön már sajátmagán az idegkimerülés alatt felsorolt tüneteit:

Ingerlékeny, lavert, tagjai reszketnek, nyugtalan, szívdobogása van, gyakran szédül, félelem érzete van, álmatlan, nyugtalan álmai vannak, egyes testrészeken érzéketlen, ijedős, túlzott érzékenység a zajok, szagok iránt. Kábító szerek utáni vágyódása, mint dohány alkohol, tea, kávé; szemidegek rebbenése, vértódulás, hangulatosság, emlékezése n. egyöngül, beszédzavarai vannak.

Amennyiben fentiek közül valamelyik is, mint az idegesség tünetei fellépnek, úgy az Ön idegei komolyan meggyengültek és megerősítésre szorulnak.

Ne hagyja így tovább fejlődni a dolgokat, mert igen könnyen komoly zavarok léphetnek fel az agy működésére, a test gyors hanyatlására, amelyeknek következménye a korai halál.

Függetlenül attól, hogy ideggyengeségének mi az oka, felkérem Önt, szíveskedjék engem soraival felkeresni, mert készséggel tudok Önnek teljesen díjtalanul és portómentesen egy egyszerű módszert ajánlani, amely Önnek egy örvendetes meglepetést fog okozni. Ön bizonyára már sok pénzt áldozott különböző szerekre, amellyel legfeljebb egy átmeneti javulást ért el. Biztosíthatom arról, hogy én a helyes módszert ismerem, hogy ideggyengesége gyógyulást nyerjen.

Ezen módszer egyben visszadja Önnek életkedvét, a munkakedvét és az ahhoz szükséges erőt, egvesek azt írták nekem, hogy úgy érzik magukat, mint akik újjászültek volna.

Mind ezt orvosi megfigyelések is igazolják.

Önnek csak egy postalevelezőlapba kerül és ennek ellenében küldök Önnek teljesen díjtalanul egy könyvet.

Amennyiben nem tudna azonnal írni, úgy őrizze jól meg ezen hirdetést.

Levelek ide irányítandók.

ERNST PASTERNAK

Berlin SO.,

Michaelkirchplatz 15. Abt. 738.

SPORT

Magyarország labdarugói legyőzték Olaszországot

Halálos szerencsétlenség a párbajtőr egyéni versenyek során

Párizsból jelentik: A főiskolai világbajnokságon a magyar versenyzők ismét jól szerepeltek.

Az atlétikai számok is megkezdődtek: *Diszkoszvetésben:* 1. Hilbrecht, német 46.25 m. 2. Józsa, magyar 45.88 m. A német nagy szerencsével győzött: minden dobása 42 m. körül volt, egyetlen kiesészt dobásával győzött. *A 100 méteres síkfutás IV. előfutámban:* 1. Schönhalz osztrák 10.9 mp. 2. Ember, magyar 11.1 mp. A középfutásban Ember 11.2 idővel negyedik lett és kiesett. *800 méteren* az I. előfutamban: 1. Aradi, magyar 1 p. 56.5 mp. III. előfutamban 1. Istenes dr. magyar 1 p. 56.7 mp., mindketten bekerültek a szombati döntőbe. *Az 5000 méteres síkfutás:* 1. Ward, angol 15 perc 21.1 mp. 2. Carstairs, skót 15 perc 24.2 mp. 3. Csaplár, magyar 15 perc és 38.2 másodperc. *Távolugrás:* 1. Lang, német 268 cm. *180 m. síkfutás:* 1. Holmes, angol 10.6 mp. 2. Peunnington, angol 10.7 mp. *400 m. síkfutás:* 1. Brown, angol 47.8. *Olimpiai staféta:* 1. Anglia 3.28.3 mp. 2. Németország.

A *tenniszben* Destremeau francia—Dallos magyar 4:6, 2:6, 6:4, 7:5, 6:3. Dallos harmadik. Cejnar—Ferenczy 6:2, 7:9, 6:0, 3:6, 6:4. Ferenczy is csak óriási küzdelemben adta meg magát.

Uj könyv fiatal leányoknak!

P. Wagner:

Mai lányok életstílusa

Hat fiatal leány élettörténetét tartalmazza ez a kitűnő könyv, akik más-más életkörülmények között gyönyörű példáját adják a mai lányok helyes életmódjának. Élénk, színes és bájos életrajzok ezek, olvasásuk a legtisztább szórakozás és a leghelyesebb időtöltés.

A képekkel élenkitett könyv ára 60 leí és 10 leí portó.

Megrendelhető könyvostályunknál.

Ferenczy is harmadik. A döntőt Destremeau és Cejnar játszák.

Az egyéni párbajtőr során halálos szerencsétlenség történt. Monal francia vívó ellenfele a mexikói Haro Olivera volt. A mexikói rendkívüli vadsággal támadott, mikor vitőrének pengéje ellőrt és a csonk a szerencsétlen francia vívó védősíkjára alá becsuszva, torkába fúródott. Monal kórházba szállították, ahol rövidesen kiszervezett. A szerencsétlenség mély hatást keltett a versenyzők között. Érdekes, hogy Haro Olivera szereplése ellen előzően több óvást adtak be, azt állítva, hogy nem főiskolás. A versenyeket azonnal beszüntették és vasárnap a döntő assok előtt egyperces gyászt tartanak Monal emlékére, akinek emlékművet is állítanak a Quartier Latniban.

Párizsból jelentik: A főiskolai úszó világbajnokságon pénteken csak egy döntőt bonyolítottak le: a 3×100 m-es vegyesstafétát. A magyar úszók, akik eddig minden férfiszámot megnyertek, itt is győztek. Eredmények:

3×100 m. vegyesstaféta: 1. Magyarország 3 p. 33.6 mp. (Csik, Lengyel, Gróf). 2. Németország 3 p. 36.9 mp. 3. Ausztria 3 p. 38.4 mp. 4. Franciaország.

1500 m.: I. előfutám: 1. Gróf, magyar 21 p. 47.2 mp. 2. Kuhinka, magyar 21 p. 48.2 mp. II. előfutám: 1. Cavallero, francia 22 p. 20 mp. 2. Pleplár, magyar 23 p. 02.8 mp.

A labdarugó bajnoksági nagy meglepetését a magyar csapat okozta, legyőzte a világbajnok Olaszországot. Eredmény:

Magyarország—Olaszország 1:0 (1:0). A magyar csapat pompás győzelmével a torna legesélyesebb csapatává lépett elő.

5 perc 16.7 mp. az új 2000 méteres világrekord. Az amerikai San Romanj állította fel Helcinkiben. A finn Mäcki 5 perc 18.2 mp-vel szintén belül futott a svéd Jonsson 5 perc 18.4 mp-es eddigi világrekordján.

Pályázati hirdetés

A cibioteni (jud. Ciuc) iskolaszék a nyugdíjazás folytán megüresedett egy tanerős iskolához ig.-tanítói állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak a törvény követelményeinek megfelelő okl. tanítók. Pályázathoz a látogatási jegyzőkönyvek és működési bizonyítványok csatolandók. Javadalom: természetbeni lakás és kert. Fizetés az 1927 évi 3666. sz. püspöki rendelet szerint. Kötelessége: 7 osztály vezetése és a plébános utasítása szerint társadalmi tevékenység. Pályázati határidő szeptember hó 4.

Római Katolikus Iskolaszék.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 leí, vastagabb betűvel 6 leí. Legkisebb apróhirdetés ára 30 leí. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 leí.

Adás-vétel

Régi
arany, ezüst, briliáns tárgyakat veszek magas árért, ékszerket olcsón javítok. **Herbst** óra, ékszeráruház, Oradea, Regele Ferdinand 3. szám.

Ebédli

szép, barna selyem függönyök jutányos áron eladó. Oradea, Strada Vlahuta 16. fez. bal.

Különféle

Tisztviselő
uri családnal keveses othont találhat. Oradea, Str. Xenopol 10 a.

Köszörlöttünk

ifj. Kelemen köszörsünel, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok.)

Biztosan megszabadul
a sváb és ruszli bogaraktól, hangyáktól, stb., ha „Neotox” bogárirító szert használ. Kapható minden szaküzletben. Megrendelhető: Ajtay gyógyszerárában, Oradea, Str. Vlahuta No. 46. Még — minden vevő megvált elégedve hatásával.

Alkalmazás

Mindenes főző
éves bizonyítvánnyal 1-re állást keres, keresztény uri házban. Cím a kiadóban.

Főtisztelendő Plébánia Hivatal

Tisztelettel értesitem az összes Főtisztelendő plébánia hivatalokat és más egyházi intézményeket, hogy férjem halála után nagymultu építési irodájának vezetését sajátmagam vettém át és azt férjem általános ismert, becsületes munka-szemlében kipróbált szakembereimmel és tökéletes szakmai felszereléssel irányítom. Továbbra is elvállalok és végrehajtok mindenféle szakmába vágó munkálatot, ha templomot, iskolát vagy más egyházi épületet kell építeni, átalakítani, tartozni. Megkeresésre, saját költségemen szakemberem a helyszínre utazik. További szíves pártfogást kér

ÖZV. BALINT DANIELNÉ

Oradea, Strada Academiei No. 2.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Lakás

Kiadó
modern 3 szobás, komfortos magánlakás, Oradea, Str. Moldova 41. Bármikor beköltözhető. Értekezés Ep. Pavel 9. szám.

Központban

4 szobás lakás szeptember 15-re és egy egy-szobás, konyhas lakás azonnal kiadó, Oradea, I. G. Duca 23.

Kiadó

kertes házban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Keresek

azonnalra vagy november 1-re gyermektelen házaspár részére 1 szobás, előszobás lakást. Cimeket a kiadóba küldjék.

Két szoba

mellékhelyiségekkel kiadó. Oradea, Str. Bra-tianu 55.

Egyszobás

konyhas lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea, Str. Take Joneacu 40.

Kétszobás,

modern parkettás, fürdőszobás lakás, mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. Oradea, Str. Regele Carol 19. szám.

PUHA OLMOT

állandóan vesz a Szent László-nyomda Rt. Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.